

FORENINGSHÅNDBOK

Norsk
Luthersk
Lekmannsmisjon

Håndboken skal gi retningslinjer og råd om møtevirksomheten og «kirkelige handlinger», ansvarsfordeling og praktisk ledelse i NLLs lokale virksomhet mv.

Siste oppdatering: august 2025

Innholdsfortegnelse

1 Innledning	6
2 Beskrivelse av møteformer i NLLs regi	8
2.1 Råd om program for møter i regi av NLL	8
2.2 Søndagsmøter	9
Forslag til møteprogram	10
Inn - og utgangsbønn	10
<i>Bønn ved søndagsmøtets begynnelse</i>	10
<i>Bønn ved søndagsmøtets avslutning</i>	10
Synds- og trosbekjennelsen	11
<i>Syndsbekjennelsen</i>	11
<i>Forsakelsen</i>	11
<i>Trosbekjennelsen</i>	11
Forsamlingens forbønn	12
2.3 Foreningsmøter	14
2.4 Bønn- og vitnemøter	15
2.5 Bibelgruppe	15
3 Opplæringsvirksomhet	16
3.1 Søndagsskole	16
3.2 Ungdomsarbeid	17
4 Diakonalt arbeid	18
4.1 Besøktjeneste gamle og syke	18
5 Ritualer for faste handlinger	20
5.1 «Kirkelige handlinger»	20

5.2 Barnedåp i regi av NLL	21
Generelle premisser	21
Praktiske forhold	23
Dåpshandlingen	24
Dåpsbevitnelse	28
Fadderbrev	29
Dåpsminne	30
 5.3 Nattverd i regi av NLL	 31
Generelle premisser	31
Hvor skal nattverden holdes?	31
Hvor ofte skal det holdes nattverd i det lokale vennesamfunn?	32
Hvem skal forvalte nattverden?	32
Hvordan skal nattverden forvaltes?	32
Alder for deltagelse i nattverd	33
Nattverdselementer	35
Rituale for nattverden	36
 5.4 Konfirmasjon	 39
Generelle premisser	39
Konfirmasjonshandlingen	40
Innledende ord om konfirmasjonen	42
 5.5 Velsignelse av brudepar	 44
Liturgi for velsignelse av brudepar	46
 5.6 Begravelse	 50
Gravferdsrituale	52
Ved graven	55
Gravferd ved graven	56
 5.5 Salving og bønn for syke	 59

5.8 Skriftemål	61
Ordning for skriftemål	62
Del 6 Om valg av bibeltekster til søndagsmøtene	64
6.1 Valg av bibeltekster	64
6.2 Orientering om tekstrekkenes historie	65
6.3 Tekstrekker	68
Del 7 Tjenestestruktur innenfor NLLs lokale virksomhet	75
7.1 Eldstekallet	75
Valg av eldste	78
7.2 Praktisk ledelse	80
Notater	81

1 Innledning

Ved NLLs Landsstyremøte i april 2016 ble det vedtatt å sette i gang et arbeid med å lage en håndbok for NLLs virksomhet i de lokale forsamlingene. Håndboken skal gi retningslinjer og råd om møtevirksomheten og «kirkelige handlinger», ansvarsfordeling og praktisk ledelse i NLLs lokale virksomhet mv.

Vedtekter, lover og retningslinjer for NLLs sentrale virksomhet gjennom Landsstyret er ikke tatt inn i denne håndboken. NLL har fra starten definert seg selv som en sendetjeneste for forkynnere som vil være tro mot hele Bibelens budskap. En har ønsket å bekjenne den evangelisk lutherske lære om synd og nåde ut fra en rett skjelning og rett anvendelse av lov og evangelium.

Det troende lekfolk i Norge begynte på Hans Nielsen Hauges tid å samles til frie møter («konven-tikler»), som et tillegg til gudstjenesten i Den norske kirke. Det var i utgangspunktet forbudt, men ble lovlig da «konventikkelplakaten» ble opphevet i 1842.

Gudstjenesten var imidlertid fortsatt det sentrale samlingspunkt for det troende lekfolk. Møtene i hjemmene og på bedehusene, var et supplement, i det minste der det var gode prester. Det kom også til å prege møtene på bedehuset. I og med at gudstjenesten hver uke inneholdt syndsbejelse, trosbejelse, faste bønner og faste tekster, kunne møtene på bedehusene og i hjemmene være langt mer frie og gi rom for det mer personlige og aktuelle.

Gudstjenesten ga et helhetlig fundament og de frie møtene trengte ikke ha med alt, men kunne være mer spisset. Med tiden har det imidlertid blitt mer og mer umulig å ta del i Den norske kirkes gudstjenester. Møtene på bedehuset og i hjemmene er for det troende og bevisste lekfolk ikke bare et supplement, men det eneste åndelige hjem. Det bør også få følger for innholdet i møtene.

NLL ønsker derfor at denne håndboken skal være et verktøy til hjelp i dette arbeidet. Vi understreker samtidig at virkeligheten er noe forskjellig fra sted til sted, med ulike samarbeidsforhold, ressurser etc. Likevel tror og håper vi at håndboken kan dekke et behov for mange i møte med dagens utfordringer.

Håndboken blir tilgjengelig for den enkelte forsamling som et hefte, men vil også være tilgjengelig på nettet. Det er første gang dette gjøres innenfor NLL. Og det kan sikkert være tema/emner vi ikke har behandlet, eller burde ha behandlet grundigere. Vi er derfor takknemlig for ideer og innspill til forbedringer og komplettering.

2 Beskrivelse av møteformer i NLLs regi

2.1 Råd om program for møter i regi av NLL

Vi bør ta vare på styrken i de frie møtene og ha rom for at våre predikanter taler over det som legges på deres hjerte. Vi bør også fortsatt legge til rette for og oppfordre til frie bønner og frie vitnesbyrd, hvor «hver enkelt av dere» (1Kor 14:26) tar del.

Men samtidig bør vi legge til rette for at hele Guds råd forkynnes, at det brukes faste tekster og faste bønner, slik det har vært helt fra den første kristne tid. Den tradisjonelle gudstjeneste i kirkene har sin bakgrunn i synagogegudstjenesten og har i stor grad hatt det samme preg som i den første kristne tid. Denne velprøvde ordning er ikke noe vi skal ringeakte, men søke å ta vare på. Frafallet i kirken skyldes ikke de faste tekster og bønner i den kirkelige gudstjeneste, men frafallet fra Guds ord!

Vårt råd er at våre møter på søndag formiddag i store trekk følger den gamle gudstjenesteordning med syndsbekjennelse, trosbekjennelse, faste bønner og faste tekster. Så kan møter ellers i uka ha et friere preg.

Bak i håndboka er det skrevet mer om valg av bibeltekster og der finnes også de gamle tekstrekkene vi ønsker å følge i NLL.

2.2 Søndagsmøter

Forslag til møteprogram

1. Inngangsbønn
2. Åpningssang
3. Åpning – bør være kort (maks 10 min), avsluttes med en kort bønn for møtet og forkynneren.
4. Synds- og trosbekjennelse
5. Eventuell skriftlesning – alternativt som åpning.
6. Sang før preken
7. Preken
8. Sang etter preken
9. Forsamlingens forbønn
10. Sang – det tas opp kollekt under sangen
11. Eventuelle opplysninger
12. Fadervår og velsignelsen
 - *Den apostoliske velsignelsen i 2 Kor 13:13*
 - *Den aronittiske velsignelsen i 4 Mos 6:24*
13. Avslutningssang
14. Utgangsbønn

Inn - og utgangsbønn

Bønn ved søndagsmøtets begynnelse:

Herre, jeg er kommet hit til de helliges samfunn for å høre hva du Gud Fader, min Skaper, du Herre Jesus, min Frelser, du Hellige Ånd, min trøster i liv og død, vil tale til meg.

Herre! Lukk nå opp mitt hjerte, ved din Hellige Ånd, så jeg av ditt ord må lære å sørge over mine synder, og tro i liv og død på Jesus, og forbedres hver dag i et hellig liv. Det høre og bønnhøre du ved Jesus Kristus. Amen.

Bønn ved søndagsmøtets avslutning:

Herre, jeg takker deg hjertelig fordi du har lært meg hva du vil at jeg skal tro og gjøre.

Hjelp meg nå min Gud, ved din Hellige Ånd, for Jesu Kristi skyld, at jeg må bevare ditt ord i et rent hjerte, styrkes ved det i troen, forbedres i et hellig liv, og ha trøst av ditt ord i liv og død. Amen.

Synds- og trosbekjennelsen

Synsbekjennelsen

Hellige Gud, himmelske Far. Se i nåde til meg arme, syndige menneske, som har krenket deg med tanker, ord og gjerninger og kjenner den onde lyst i mitt hjerte. For Jesu Kristi skyld, ha langmodighet med meg. Tilgi meg alle mine synder og gi meg å frykte og elske deg alene. Herre, miskunne deg over meg! Amen.

Forsakelsen

Jeg forsaker djevelen og alle hans gjerninger og alt hans vesen.

Trosbekjennelsen

Jeg tror på Gud Fader, den allmektige, himmelens og jordens skaper.

Jeg tror på Jesus Kristus, Guds enbårne Sønn, vår Herre, som ble unnfanget ved Den Hellige Ånd, født av jomfru Maria, pint under Pontius Pilatus, korsfestet, død og begravet, fór ned til dødsriket, stod opp fra de døde tredje dag, fór opp til himmelen, sitter ved Guds, den allmektige Faders høyre hånd, skal derfra komme igjen for å dømme levende og døde.

Jeg tror på Den Hellige Ånd, en hellig, allmenn kirke, de helliges samfunn, syndenes forlatelse, legemets oppstandelse og det evige liv. Amen.

Forsamlingens forbønn

La oss tre fram for Herrens åsyn med takk og bønn:

Evige, barmhjertige Gud! Vi takker deg for alle dine velgjerninger mot oss! Du gir daglig brød, du gir glede og gode dager, du oppdrar oss ved kors og trengsel for ditt rike. Du har gitt oss ditt hellige ord, du har kalt oss til å ha et hjem i de helliges samfunn her på jorden, og har satt oss et evig mål hos deg!

Nå ber vi deg i vår Herre Jesu navn: Se i nåde til din kristne menighet, bevar den og hellige den i din sannhet. La ditt ord bli forkynt klart og rent og dine sakramenter bli brukt rett. Gi din menighet rettskafne tjenere, som både lærer vel og lever vel. Driv arbeidere ut til din høst, og lukk opp troens dør for alle hedninger og for Israels folk. Tenk i barmhjertighet på dem som står ditt ord imot, og gi dem omvendelse til livet!

Gi fred på jorden og fred i hjertene. Gi verdens statsmenn vilje og visdom til å fremme rettferdighet og fred, og la samarbeidet mellom folkene ha fremgang. Hold din vernende hånd over vårt folk og fedreland og over våre landsmenn i det fjerne og på havet. Bevar og velsign vår konge og hans hus, storting, regjering og all vår øvrighet. Vern våre hjem, velsign våre skoler, led vår ungdom på dine veier!

Vær, Gud, etter ditt løfte enkers forsvar og farløses far. Vern menneskelivet fra unnfangelsen til en naturlig død. Gi alle syke og sørgende lindring og trøst, kom med hjelp til de anfektede, og dem som er i dødens nød. Vær deres styrke som lider trengsel for Jesu navns skyld. Gi et fredsommelig og lykkelig samliv, godt og tjenlig vær, rettsindige og kristelige råd til all vår gjerning!

Ta denne din dyrekjøpte menighet i din varetekt. Hold anstøt borte fra oss, og forén oss i din hellige kjærlighet.

La de små som døpes til ditt navn, vokse opp i tro og guds frykt. Gi våre konfirmanter hjerte til å forsake og tro. Gi dine nattverdgjester fred og evig liv ved ditt bord!

Miskunn deg, Gud, over alle mennesker etter din store kjærlighet i Jesus Kristus, vår Herre. Og når vår time kommer, gi oss da å dø salig bort fra denne verden, og på den ytterste dag å stå opp til din herlighet!

2.3 Foreningsmøter

I tillegg til møtene på søndag formiddag, kan det være en rekke ulike foreningsmøter. Disse møtene bør i tillegg til forkynnelse gi godt rom for det frie vitnesbyrd, sang og bønn.

Vi vil særlig oppfordre foreningene til å ha møteuker og bibelhelger. Det er nødvendig at vi blir stille for Guds ord over tid, slik at Ordet kan trenge inn og få rom i hjerte og samvittighet.

Møtene og forkynnelsen bør ha ulikt preg. En forsamling trenger:

- sammenhengende bibelundervisning over bibelske tema og bibelske skrift/avsnitt («lære»)
- sjelesørgerisk forkynnelse til ransakelse og vekkelser, til formaning, trøst og oppbyggelse («profetisk forkynnelse»)
- forkynnelse til misjon, kall og tjeneste

Ved ordinære foreningsmøter bør det som regel gis anledning til frie vitnesbyrd, og både menn, kvinner og unge bør oppfordres til å si noe om Jesus (jf 1 Kor 14:26).

Det er også godt om gode sangkrefter ble brukt regelmessig. Gå aldri på akkord med hensyn til sangstil, men se til at de som spørres synger slik det sømmer seg til Guds ære.

Husk å tenke på barna, slik at ikke møtene blir lengre enn nødvendig, særlig ved kveldsmøter på ukedagene.

I helgene kan det gjerne tas noe mer tid, og det kan med fordel legges til rette for litt åndelig samtale rundt et matbord etter talen eller på slutten av møtet. Det er godt for brodersamfunnet og det er godt for barna og de unge for å knytte kontakt og vennskap.

2.4 Bønn- og vitnemøter

Det bør også være regelmessige bønn- og vitnemøter, hvor prekenen begrenser seg til en kort andakt/innledning, og hvor det settes av god tid til bønn og vitnesbyrd fra alle i forsamlingen.

Slike møter kan med fordel holdes i hjemmene, og når det er tid og anledning til det, kan det gjerne også legges til rette for litt åndelig samtale rundt et matbord.

2.5 Bibelgruppe

Ofte blir våre forsamlinger store og det er ikke så mange som har fri-modighet eller som kan slippe til med det som ligger dem på hjertet.

Og selv om en søker å legge til rette for solid bibelundervisning, så blir det ikke så mye systematisk bibelundervisning. Derfor vil det for mange være godt og nødvendig med en bibelgruppe, hvor man går igjennom et skrift i Bibelen, evt med veiledning fra en lærebok e.l. Eller en kan gå igjennom søndagens tekster forut for søndagsmøtet.

For at en bibelgruppe skal fungere godt, er det viktig at de som er med bruker noe tid i forkant, og leser litt på det som skal samtales omkring.

Det er også viktig at bibelgruppa har en leder, en som kan styre samtalen slik at den ikke sklir ut, og samtidig ser til at alle får delta og komme med det de har på hjertet.

En bibelgruppe fungerer best når ikke en eller et par dominerer hele samtalen, men når alle får ta del og får komme med spørsmål, kommentarer, personlige vitnesbyrd mv.

3 Opplæringsvirksomhet

3.1 Søndagsskole

Jesus pålegger oss at dåp må følges opp av opplæring (Matt 28:19-20). Hovedansvaret for denne opplæringen ligger i hjemmene, men den troende forsamling har også et kall til å hjelpe hjemmene i dette arbeidet.

Når den offentlige kirke og skole svikter, ser vi det som en oppgave, også i de små forsamlingene, å gjøre hva vi kan i denne saken. Det er viktig at barna lærer de bibelske sannheter tidlig.

Søndagsskole er et gammelt og velprøvd virkemiddel i denne opplæringen, og vi anbefaler at søndagsskolen legges til søndag formiddag, før det ordinære søndagsmøtet. Samtidig vil vi advare mot det som er populært i tiden, nemlig at barna tas ut fra det ordinære møtet og at søndagsskolen arrangeres parallelt med forsamlingens hovedmøte søndag formiddag. Vi ser det som viktig at barna blir vant med, og glad i, den møteformen og de sangene som preger møtet hvor alle generasjoner er samlet.

Innholdsmessig bør søndagsskolen ha to enkle forutsetninger:

- 1) Barna bør få en innføring og læring i gode kristne sanger som inneholder sunn bibelsk sannhet, og som er akkompagnert av en musikk som er forsvarlig ut fra et kristent perspektiv.
- 2) Undervisningen/fortellingene bør være på et tilpasset nivå i forhold til alder og modenhet, men aldri gå på akkord med bibelsk sannhet og alvor.

Undervisningen av barna er noe av det viktigste i forsamlingens arbeid, og det bør ledes av personer med åndelig modenhet og erfaring. Det hindrer ikke at unge kan hjelpe til i arbeidet og få ansvar og oppgaver, men et så viktig arbeid og ansvar må ikke overlates til hvem som helst!

3.2 Ungdomsarbeid

Det er viktig at barna og de unge finner sin plass på de ordinære møtene i forsamlingen. Men det betyr ikke at det ikke er behov for et særlig ungdomsarbeid, selv om det bare må være et supplement, ikke et alternativ til de ordinære møtene i forsamlingen.

Enhver forsamling med barn og unge bør ha regelmessige ungdomssamlinger, gjerne i hjemmene. Samlingene bør ikke være så forskjellige fra de ordinære møtene i forsamlingen, men bør bygge bro til disse. En bør i størst mulig grad bruke de samme forkynnerne og de samme sangene osv.

Dersom det er få unge i en forening/forsamling, så kan en med fordel gå sammen med andre i noenlunde nærhet og drive et ungdomsarbeid i en noe større region sammen.

Det bør legges til rette for leirer gjennom året, hvor unge fra større områder kan møtes til samling om Guds ord, åndelig og sosialt samkvem.

En vesentlig hensikt med ungdomssamlinger og ungdomsleirer er å gi de unge møteplasser, hvor de kan treffe jevnaldrende og knytte vennskap som kan bli til hjelp i en vanskelig tid for mange. Der den enkelte ikke makter å stå alene, der kan gode troende venner være den støtte og hjelp en trenger, og møteplasser med andre troende på samme alder kan bli kilder i hverdagen, hvor en får dele det som er vanskelig og bli styrket til fortsatt vandring.

Det er viktig at det gis rom for samtale, vitnesbyrd og bønn både på møter og leirer, og at de unge også får god anledning til godt og byggende sosialt samvær.

4 Diakonalt arbeid

4.1 Besøktjeneste gamle og syke

Diakoni har vært en vesentlig del av det kristne arbeidet fra begynnelsen av. Apostlene satte noen i menigheten i Jerusalem til å tjene ved bordene, dvs til å sørge for mat og pleie for fattige og syke (Apg 6:1ff).

I vår tid tar det offentlige helsevesen et stort ansvar for både fattigomsorg og pleie av syke og eldre. Men det betyr ikke at det ikke er behov for den kristne diakoni.

Det finnes også i vår tid ensomme, skrøpelige, syke, fattige osv, som har behov for at noen kommer dem til hjelp.

Det bør i enhver forsamling være noen som har fått et særlig ansvar for dette. Det er ikke bare forkynnere og ledere som skal ta seg av dette. Tvert imot bør det ifølge Apg 6:1ff være noen andre enn de som har Ordets og bønnens tjeneste som tar seg av dette.

Nå er det naturlig at enhver kristen ser til trengende i sin egen familie, men det fritar ikke den øvrige forsamling for ansvar. Det vil ofte være større behov enn det familien alene kan stille.

Jevnlig bør foreningens styre eller eldsteråd, evt et eget diakoniråd samtale om følgende:

1. Er det noen som på særlig vis trenger omsorg hos oss?
2. Er det noen eldre og syke i vår bygd/nærmiljø utenfor vår forsamling som vi kan besøke og komme til hjelp?
3. Er det noen institusjoner vi kan besøke med sang og vitnesbyrd?
4. Har noen behov for følgende:
 - a. Transport til møte
 - b. Besøk – andakt, samtale

c. Besøk - praktisk hjelp

d. Økonomisk hjelp - til å kunne reise på sommersamling, leirer mv. Man trenger ikke være gammel eller syk for å trenge hjelp og besøk! Det er også andre som er ensomme, som fra tid til annen trenger en håndsrekning, både praktisk, sosial og åndelig! Noen sliter med psykisk sykdom, noen har bare behov for at noen tar litt kontakt.

Vi skal heller ikke glemme barnefamiliene! Det kan være strevsomt for enkelte. Og det er ikke alle barn og unge i blant oss som er like veltilpasset. Der er det også noen ensomme, noen som trenger hjelp, av og til hjelp som den nærmeste familie ikke selv klarer å gi.

Kanskje trenger noen en ekstra hånd, litt hjelp med barnepass, at noen støtter og hjelper der det ikke går så godt. Har noen i blant oss behov for:

a) Barnepass

b) At barn eller unge tas med på turer, leirer, positive aktiviteter mv

c) At foreldre får hjelp med råd og veiledning, støtte på ulike måter i forhold til oppdragelse og vanskelige situasjoner (data, internett, dårlige kamerater, rus, psykisk sykdom osv).

d) Økonomisk hjelp slik at barna og de unge kan reise på leir, også der økonomien er dårlig

Det bør også være noen i forsamlingen som har ansvar for å ta kontakt med nye som kommer til våre møter, bli kjent med dem, gi informasjon, invitere dem igjen osv.

5 Ritualer for faste handlinger

5.1 «Kirkelige handlinger»

Det troende lekfolk har vært vant til å vende seg til kirkens embetsmenn for såkalt «kirkelig betjening». Den lange tradisjonen har fått mange til å tro og tenke at både sakramentsforvaltning, konfirmasjon, vigsel og begravelse er noe som bare en ordinert prest kan utføre. Til tross for den sørgelige tilstanden i Den norske kirke, er det derfor mange som fortsatt tankeløst henvender seg til presten når et barn skal døpes, deres unge skal konfirmeres, når de vil gå til nattverd, ved vigsel og begravelse. Selv i begravelsen til markante kristne personligheter kan en oppleve at begravelsen forrettes av en vranglærende eller kvinnelig prest.

Vi må som troende lekfolk ta tilbake den åndelige rett vi har i Skriften til å forvalte sakramentene og de handlinger som hører hjemme i den troende forsamling. Ludvig Hope så dette klart for over hundre år siden og kjempet for det troende lekfolks bibelske og åndelige rett til å forrette dåp og nattverd. Retten til fri nattverd ble til og med stadfestet som norsk lov i 1913.

I de siste år har det blitt mer vanlig med dåp på bedehuset, til dels også konfirmasjon. Men store deler av lekfolket fortsetter å gå til presten for «kirkelig betjening», særlig ved vigsel og begravelse, uansett hva presten står for. På den måten skjer det en stille ufarliggjøring og aksept av kvinnelige prester og vrang lære blant lekfolket.

Vi vil med denne håndboken oppfordre det troende lekfolk til å være frimodig og bruke den åndelige rett som ligger i det alminnelige prestedømme - til selv å forvalte nådemidlene, ta ansvar for opplæring og konfirmasjon, samt vigsel (ikke den statlige siden som krever vigselsrett) og begravelse. I de følgende kapitler i håndboken vil du finne liturgi for forvaltning av dåp og nattverd og andre «kirkelige handlinger».

5.2 Barnedåp i regi av NLL

Generelle premisser

1. Det lutherske dåpssyn legges til grunn for all dåp i regi av Norsk Luthersk Lekmannsmisjon.

2. Kristne foreldre som har sin naturlige tilhørighet til vennesamfunnet i Lekmannsmisjonen, kan få døpt sine barn i regi av Norsk Luthersk Lekmannsmisjon.

3. Dåpen bør finne sted i lokalforsamlingen og knyttes opp mot vennesamfunnet. Dåpen bør skje på en fast møtedag, fortrinnsvis søndag formiddag.

4. Møtet bør ledes av stedlig møteleder og skal, bortsett fra selve dåpshandlingen, foregå som et ordinært møte.

5. Taleren bør forrette dåpen og velges blant Lekmannsmisjonens faste talere, det bør ikke nyttes en gjestetaler. Selve dåpen bør finne sted ganske umiddelbart etter talen.

6. Den som forretter dåpen må sørge for en dåpssamtale med foreldrene i god tid (senest en uke) før dåpen. I denne dåpssamtalen bør følgende momenter berøres:

- Litt om hva dåpen er og gir (bruk gjerne Luthers lille katekisme og Pontoppidans forklaring).

- Om foreldre og fadderes ansvar for opplæring og oppdragelse, les Matt 28:18-20.

- Om krav til faddere, at de (minst fire personer) skal være seg sitt ansvar bevisst og bekjenne seg til den evangelisklutherske tro og leve et liv som er omvendelsen verdig. De bør være konfirmert.

- Litt om hvordan selve dåpen vil foregå. Av og til kan foreldrene ha egne ønsker som ikke alltid er like gjennomtenkte. Husk på at dåpen bør foregå med verdighet. Foreldre eller faddere skal bære barnet til dåpen. Mindreårige søsken kan godt få være med til døpefonten, men kan ikke ha noen aktiv rolle ved dåpen. Det skal ikke legges til ekstra elementer – som f.eks. ekstra sanger, innenfor dåpsritualet.

- Litt om at fotografering og filming ikke bør gjøres under selve dåpshandlingen. Som hovedregel bør fotografering legges til etter møtets slutt.

- De nødvendige data til dåpsattesten samles inn, slik at den kan skrives ut og være ferdig til selve dåpsdagen.

7. Samboende, ikke-troende og foreldre som på andre måter lever i synd, kan ikke få sine barn døpt i Lekmannsmisjonen. Dette begrunner vi med at dåpsbarnet ikke vil få den nødvendige opplæring og oppdragelse i den kristne tro, når foreldrene selv ikke lærer og innretter sitt liv etter Guds ord.

Praktiske forhold

1. Dåpsattest - det bør utferdiges en dåpsattest hvor dåpen bevitnes og nødvendige opplysninger om dåpen er nedtegnet (bruk gjerne NLLs dåpsattest).
2. Foreldrene til den døyte får et eksemplar av dåpsattesten.
3. NLL har et arkiv på Bibelskolen på Fossnes, hvor dåpsattester fra dåp i regi av NLL arkiveres. Ett eksemplar av dåpsattesten arkiveres her.
4. Det er fint om fadderne får et «brev» i forbindelse med dåpen, slik at de kan minnes på sitt fadderansvar (se vedlagte forslag)
5. Det er også fint om den døyte kan ha et «minne» om sin dåp (se vedlagte forslag).

Dåpshandlingen

1. Dåpssalme

2. Innledende ord om dåpen

Den som døper:

Kjære menighet!

La oss høre hva Guds ord sier om den falne menneskeslekt og om oppreisningen i Jesus Kristus: «Derfor, likesom synden kom inn i verden ved ett menneske, og døden på grunn av synden, og døden slik trengte igjennom til alle mennesker, fordi de syndet alle. (...) Altså, slik én manns overtredelse ble til fordømmelse for alle mennesker, slik blir også én manns rettferdige gjerning til livsens rettferdig-gjørelse for alle mennesker.» (Rom 5:12.18)

La oss dernest høre vår Herre Jesu Kristi befaling om den hellige dåp: «Meg er gitt all makt i himmel og på jord. Gå derfor ut og gjør alle folkeslag til disipler, idet dere døper dem til Faderens og Sønnens og Den hellige ånds navn, og lærer dem å holde alt det jeg har befalt dere. Og se, jeg er med dere alle dager inntil verdens ende.» (Matt 28:18-20)

La oss dernest høre hvor vennlig vår Herre Jesus Kristus innbyr de små barn til seg og lukker Guds rike opp for dem: «De bar små barn til Jesus for at han skulle røre ved dem, men disiplenetruet dem som bar dem. Men da Jesus så det, ble han vred og sa til dem: La de små barn komme til meg, hindre dem ikke! For Guds rike hører sådanne til. Sannelig sier jeg dere: Den som ikke tar imot Guds rike som et lite barn, han skal ingenlunde komme inn i det. Og han tok dem i favn og la sine hender på dem og velsignet dem.» (Mark 10:13-16)

Så bærer vi med takk og tro våre barn til Herren i den hellige dåp, for at de – syndige menneskebarn som de er, under syndens og dødens lov – skal få del i velsignelsen i Jesus Kristus gjennom badet til gjenfødelse og fornyelse ved Den hellige ånd og ved tro på Jesus Kristus.

3. Bønn

Den som døper:

La oss be: Evige allmektige Gud! Vi takker deg fordi du har gitt oss din enbårne Sønn, vår Herre Jesus Kristus, og fordi du i hans død og oppstandelse har borttatt alle våre synder. Ved ham har du lovet oss din Hellige ånd, så vi skal avdø fra synden og oppreises til et nytt liv i troen på din Sønn. Fordi du har befalt det og innbudt oss, derfor bringer vi dette barn til deg i den hellige dåp. Vi priser deg fordi du i denne dåp tilsier også våre barn all din faderlige nåde og velsigner dem med all åndelig velsignelse i Jesus Kristus. Gi dette barn din Hellige ånd til en ny fødsel med en levende tro på din Sønn, bevar det fra det onde, og gi det ved din Ånds nåde å fullendes i ditt himmelske rike. Amen.

4. Forsakelse og trosbekjennelse

Den som døper:

La oss bekjenne forsakelsen og troen som vi døper våre barn til:

Hele forsamlingen:

Jeg forsaker djevelen og alle hans gjerninger og alt hans vesen.

Jeg tror på Gud Fader, den allmektige himmelens og jordens skaper.

Jeg tror på Jesus Kristus, Guds enbårne Sønn, vår Herre, som ble unnfanget ved Den hellige ånd, født av jomfru Maria, pint under Pontius Pilatus, korsfestet, død og begravet, fór ned til dødsriket, sto opp fra de døde tredje dag, fór opp til himmelen, sitter ved Guds, den allmektige Faders høyre hånd, skal derfra komme igjen for å dømme levende og døde.

Jeg tror på Den hellige ånd, en hellig, alminnelig kirke, de helliges samfunn, syndenes forlatelse, legemets oppstandelse og det evige liv. Amen.

5. Dåpen

Den som døper:

Kan faddere og foreldre komme fram eller reise seg.

Barnet bæres fram til døpefonten. Når alle er kommet fram, sier den som døper:

Vil dere at dette barn skal døpes i Faderens og Sønnens og Den hellige ånds navn, og oppdras i den kristne forsakelse og tro?

Faddere og foreldre: *Ja!*

Den som døper (korset tegnes over barnets hode og bryst):

Gud bevare din utgang og din inngang fra nå og til evig tid!

Jeg tegner deg med det hellige korsets tegn, på din panne og på ditt bryst, til vitnesbyrd om at du skal tro på den korsfestede Jesus Kristus.

Hva heter barnet?

Den som bærer barnet sier barnets navn.

Den som døper (det øses vann på barnets hode tre ganger):

(Barnets navn); etter vår Herre Jesu Kristi ord og befaling døper jeg deg til Faderens og Sønnens og Den hellige ånds navn! Amen

Barnets hode tørkes med et hvitt håndkle av den som døper.

Den som døper (med håndspåleggelse på barnets hode):

Den allmektige Gud, vår Herre Jesu Kristi Far, som har kalt deg til sitt barn i den hellige dåp, han har lovet og tilsagt deg at du ved dåpen og troen på Jesus Kristus har syndenes forlatelse, er Guds barn og arving til det evige liv. Må han ved sin Hellige Ånd alltid gi deg denne levende tro, og bevare deg i den inntil enden. Fred være med deg! Amen.

6. Lovsprisning og bønn

Den som døper:

Lovet være Gud og vår Herre Jesu Kristi Far, han som etter sin store miskunn har gjenfødt oss til et levende håp ved Jesu Kristi oppstandelse fra de døde!

La oss be!

Hele forsamlingen:

Fader vår, du som er i himmelen! Helliget worde ditt navn. Komme ditt rike. Skje din vilje, som i himmelen, så og på jorden. Gi oss i dag vårt daglige brød. Og forlat oss vår skyld, som vi òg forlater våre skyldnere. Og led oss ikke inn i fristelse, men frels oss fra det onde. For riket er ditt, og makten og æren i evighet. Amen.

7. Ord til foreldre og faddere

Den som døper:

Dere som er foreldre og faddere til dette barnet, skal være vitner om at det er døpt til Faderens og Sønnens og Den hellige ånds navn. Dere skal også komme det i hu for Gud i deres bønner, og så langt dere formår, hjelpe til at det blir oppdratt i tro og gudsfrykt, lærer å bruke Guds ord og finner sin plass i den troende forsamling, for at det må bli hos Kristus Jesus når det vokser opp. Fred være med dere! Amen.

8. Avsluttende salme

Dåpsbevitnelse

.....
(navn)

er i dag døpt i Faderens, Sønnens og Den Hellige Ånds navn!

.....
(underskrift av fadder)

.....
(underskrift av fadder)

.....
(underskrift av fadder)

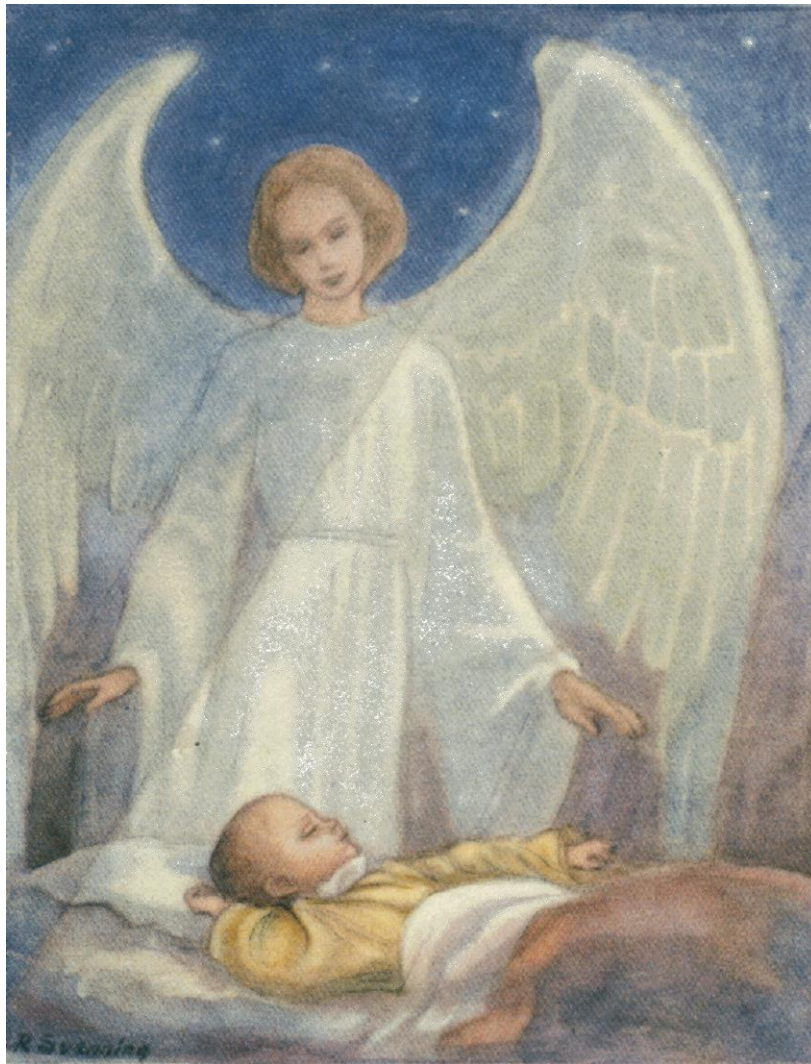
.....
(underskrift av fadder)

Dåpsattest

For	slektsnavn
	fornavn og ev. mellomnavn
<i>Født</i>	dato og år
	i
<i>Døpt</i>	dato og år
	sted/forsamling
<i>Foreldre</i> (ved adopsjon skal adoptiv- foreldrene føres opp)	
Faddere	
	
	
Attesten er utskrift av dåpsregisteret for:	Organisasjon/forsamling
	Dåpsregister

Forretter av dåpen, den/..... 20.....
(underskrift)

Fadderbrev

Født den: _____ Døpt den: _____

i Faderens, Sønnens og Den Hellige Ånds navn.

Fadder: _____

*Idet dere døper dem til Faderens og
Sønnens og Den Hellige Ånds navn,
og lærer dem å holde alt det jeg har
befalt dere.*

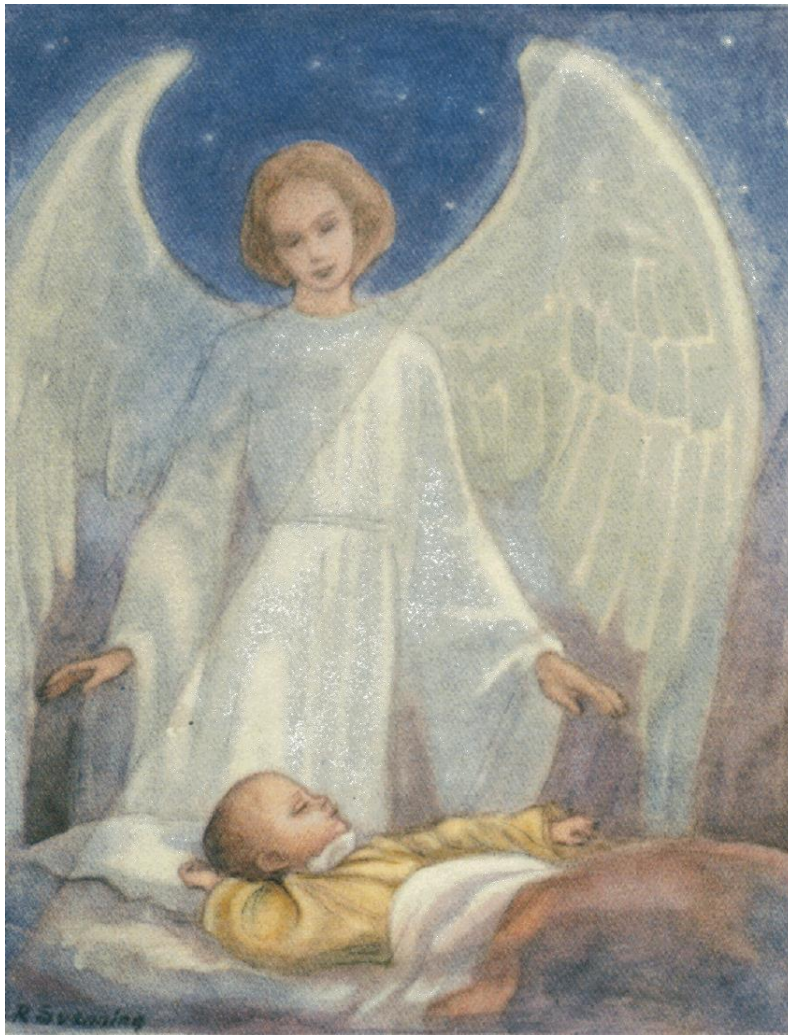
Matt 28:19-20

*Den som tror og blir døpt, skal bli
frelst.*

Mark 16:16

Forretter av
dåpen _____

Dåpsminne

Født den: _____ Døpt den: _____

i Faderens, Sønnens og Den Hellige Ånds navn.

Faddere: _____

*Du til dåpen lot meg kalle,
da jeg var en liten knopp.
Skal jeg visne? Skal jeg falle?
Hjelp meg du å vokse opp!
Hjelp meg du å tidlig lære
og å elske Herrens ord,
så engang blant dine kjære
jeg kan knele ved ditt bord!*

*Når jeg så skal ut i verden,
aldri jeg alene er.
Villgress vokser titt på ferden,
men du ser hva jeg ei ser.
La meg gå min gang til gammen
all min tid for far og mor.
La oss bli i himlen sammen,
vi som var det her på jord!*

Forretter av dåpen: _____

5.3 Nattverd i regi av NLL

Generelle premisser

Nattverden er den nye pakts paktsmåltid, slik påskemåltidet var det i den gamle pakt. De første kristne «brøt brødet i hjemmene» (Apg 2:46). Ved påskemåltidet var det trolig husfaren som ledet måltidet. De som var samlet om nattverden var den samme flokk som var samlet om Guds ord i hjemmet. Etter hvert som det ble egne forsamlingshus hvor de troende kom sammen, ble også nattverden ofte holdt her (jf 1Kor 11:20ff). Da var det trolig en av forsamlingens eldste som ledet nattverden.

Alle som kom til «forsamlingen» fikk imidlertid ikke ta del i nattverden. Udøpte, uomvendte og mennesker som levde i åpenbar synd og var under menighetens tukt, ble sendt bort før nattverden. Dette ble kalt «missa» (bortsendelse) og er opphav til vårt ord «messe». Nattverden er bare for døpte (slik påskemåltidet bare var for omskårne), og for mennesker som lever i en sann omvendelse og søker renselse fra sin synd.

Hvor skal nattverden holdes?

Nattverd hører naturlig hjemme i det lokale vennесamfunn, blant de troende som regelmessig kommer sammen om Guds ord i hjem og forsamling. Her kjenner alle hverandre, og menighetstukt og broderstukt kan skje på ordnet måte.

Den troende familie som regelmessig samles om Guds ord i sitt hjem, kan med frimodighet ha nattverd i hjemmet, om det ikke finnes noen troende venneflokk på stedet å samles til nattverd med.

Men det er ikke naturlig med nattverd på storsamlinger. Her vil ikke de som forvalter nattverden kunne kjenne alle og det kan ikke skje noen forsvarlig tukt.

Nattverd bør holdes som en egen samling hvor de døpte og troende innbys, og ikke som en avsluttende del av et offentlig møte, hvor de som ikke er nattverdberettiget først må sendes bort («missa»).

Hvor ofte skal det holdes nattverd i det lokale vennesamfunn?

Skriften gir ingen forskrift om dette, men Jesu ord «så ofte som» innebærer nok at det er langt oftere enn påskemåltidet som var en gang i året. Mange har nattverdmøte en gang i måneden og det er nok en god ordning, men vi har som nevnt ingen forskrift om dette.

Hvem skal forvalte nattverden?

Nattverden er et samfunnsmåltid og enhetsmåltid, og den som forvalter nattverden bør derfor nyte allmenn tillit i forsamlingen. Han bør være en moden kristen som også er i stand til å øve tukt om det er nødvendig (dvs. dersom en person møter opp til nattverd som er uomvendt eller lever i åpenbar synd). Det bør holdes en andakt eller preken i tilknytning til nattverden, og predikanten kan gjerne også lede nattverden, eventuelt kan møteleder gjøre det. Dersom det holdes nattverd i hjemmet, er det naturlig at husfaren leder nattverden, slik han leder husandakten.

Hvordan skal nattverden forvaltes?

Skriften gir ingen forskrift om de mer praktiske forhold omkring nattverden. Det første nattverdsmåltid skjedde i forlengelse av et påskemåltid og fant sted rundt et bord. Etter hvert som nattverden ble holdt i større forsamlinger, ble det enten flere bord eller andre måter å arrangere det rent praktisk. Apostelen Paulus må imidlertid ta oppgjør med en praksis med flere bordfelleskap hvor enheten og samfunnet mellom de troende ikke ble tatt vare på (jf 1Kor 11:20ff).

Der hvor det er en mindre flokk som samles til nattverd, vil det være naturlig å samles rundt et bord. Men i større forsamlinger kan det av plasshensyn være nødvendig å sitte i benkerader, eventuelt gå fram i grupper og motta nattverdens elementer av den som utdeler.

Det er naturlig at det i tilknytning til nattverden gis anledning til fri bønn og vitnesbyrd.

Alder for deltagelse i nattverd

Selv om Bibelen ikke nevner en bestemt alder for deltagelse i nattverdsmåltidet, taler den om visse kriterier som skal tas hensyn til i denne vurderingen. I 1 Kor 11:20-34 ser vi bla. følgende:

Den som mottar nattverden skal kunne gjøre forskjell på Herrens legeme og blod og annen mat og drikke. Dette måltid skal være en faktisk minnelse om Herren Jesus og ikke en ubevist deltagelse/handling (v 24-25). Den som eter og drikker skal være klar over at dette måltidet er «en forkynnelse av Herrens død inntil han kommer.» (v 26). Det vil uansett alder være uverdigg å ete og drikke uten å ha dette for øye i nattverds-måltidet.

Korinterne måtte endre sin praksis da de hverken i tilstrekkelig grad skilte på Herrens nattverd og ordinære fellesskapsmåltider, eller var i stand til å se at den egoistiske fremferden ovenfor andre menighets-medlemmer overhodet ikke harmonerte med Jesu hengivelse og gave av seg selv. Deres opptreden ved måltidene peker i retning av at noen lever i og forsværer synd. Denne selvprøven skal heller ikke vi gå utenom, og den enkelte skal prøve seg selv (v 28).

Det overnevnte vil ha betydning for alder hos nattverdsgjestene. Og Pontoppidan gir denne veiledningen i «Sannhet til gudfryktighet» som svar på spørsmålet

For hvem er den hellige nattverd innstiftet?:

«For sanne kristne som har den alder og forstand at de kan prøve seg selv, men ikke for avsindige folk eller umyndige barn.»

Den tradisjonelle praksisen med gjennomført konfirmasjon som aldersgrense tar nettopp utgangspunkt i at barnet/ungdommen da

har mottatt en undervisning og rettledning som danner grunnlag for en vurdering og selvprøve.

Men det kan heller ikke avvises at enkelte har kommet til denne modenhet og erkjennelse ved en lavere alder.

Når dette skal praktiseres i mange forskjellige foreninger og forsamlinger hvor bevisstheten omkring spørsmålene vil variere, bør konfirmasjonsalderen være en retningsgivende norm og et sterkt signal om at disse spørsmålene må tas på alvor og ikke overlates til tilfeldighetene.

Også av hensyn til den som skal forvalte nattverden vil det være tjenlig å ha en generell aldersanbefaling. Det er naturlig at barn under konfirmasjonsalder deltar på selve møtet, men at brødet og vinen sendes forbi barnet ved utdelingen. Foreldrene bør også gjøre en vurdering på om barna er så gamle/rolige at de ikke forstyrrer nattversstunden uforholdsmessig mye.

I mindre nattverdsamfunn, som i de private hjem eller hvor noen få familier er samlet, er det naturlig at familiefar vurderer om egne barn er i stand til å prøve seg selv og dermed kan ta imot nattverden. Når dette er nevnt er det ikke en oppfordring til en «privatisering» av nattverdutdelingen. Sakramentsforvaltningen bør foregå i foreninger og forsamlinger hvor åndelige ledere og hyrder våker over forkynnelsen og forvaltningen av de øvrige sakramentene.

Nattverdselementer

Ved den første nattverd brøt Jesus og disiplene et usyret brød, som ble sendt rundt bordet, og drakk vin (trolig helte de vin fra en større kanne/karaffel i egne beger som hver enkelt hadde).

Vi skal i vår nattverd søke å bruke elementer som ligner de som ble brukt ved Jesu innstiftelse, og som ikke oppleves uverdige eller støtende.

Vårt usyrede brød er flatbrød, og dette kan gjerne brukes og brytes av den enkelte. Men ferdige oblater kan også brukes, selv om de ikke kan brytes på samme måte. Vin med eller uten alkohol, druesaft eller druejuice, kan brukes til drikke. Jesus taler om «vintreets frukt» og det bør derfor søkes å bruke drikke som inneholder druer, selv om vi heller ikke mener at dette er avgjørende. Det er naturlig når man sitter rundt et bord å benytte ferdig fylte særkalker (egne beger for hver enkelt).

Noen som argumenterer sterkt for å holde nattverd «slik Jesus og apostlene innstiftet den», er ikke alltid opptatt av Skriftens ord, men mer av den tradisjon de er vant til. Man må for eksempel drikke alkoholholdig vin fra en felles kalk, for «det var det Jesus brukte», men man kan gjerne bruke ferdige oppdelte oblater, selv om Jesus og apostlene «brøt brødet».

Nå er det ikke elementene i nattverden som er det avgjørende, like lite som mengden vann eller de ytre omstendighetene omkring dåpen er det avgjørende ved dåp. Det avgjørende er Guds ord som er knyttet til elementene. Likevel vil vi råde til bruk av elementer som er verdige og ikke støter samvittighetene. Men der hvor noen vil binde samvittighetene ved å kreve visse elementer (for eksempel alkoholholdig vin), eller måte å dele de ut på (for eksempel felles kalk), bør en holde seg til den form som har vært praksis i forsamlingen og ikke bøye av for sterke personligheter som vil binde de andres samvittighet.

Rituale for nattverden

1. Innbydelse til nattverden

Nattverden er innstiftet av Jesus Kristus selv. Det er et måltid for den som ved dåpen og troen er kommet inn i paktssamfunnet med Jesus, og som trenger til Jesus og syndenes forlatelse i ham. Den som ved troen på Jesus kommer til den hellige nattverd i erkjennelse av sin synd og med ønske om å bli rensset fra sin synd, har for Jesu sonings skyld full forlatelse for alle sine synder.

I nattverden blir Guds folk forenet med Jesus Kristus og får del med ham. Og i og med den felles delaktighet i vår Herre og Frelser, forenes vi som brødre og søstre i Herren.

2. Åpningssang

3. Andakt

4. Sang

5. Innledningsord til nattverden

Kjære Kristi venner! Vi er samlet i vår Herre Jesu Kristi navn for å holde nattverd med ham og hverandre. Guds ord minner oss om at vi skal prøve oss selv og legge oss på sinne hva Herren gir oss når vi kommer til hans bord.

La oss høre hva vår Frelser selv sier om sine gaver, så vi kan ta imot dem på rette måte: *«Dette er mitt legeme, som blir gitt for dere». «Dette er mitt blod, den nye pakts blod, som utgytes for mange til syndenes forlatelse.»*

Av disse ord vet vi at Jesus Kristus er fullt og helt til stede med sitt legeme og blod i brødet og vinen, slik som ordene lyder. Så vil vi i tro og tillit ta imot ham i brødet og vinen til forlatelse for syndene, liv og salighet.

6. Syndsbekjennelse

La oss bøye oss for Gud og bekjenne våre synder:

Hellige Gud, himmelske Far! Se i nåde til meg, fattige, syndige menneske, som har krenket deg med tanker, ord og gjerninger, og kjenner den onde lyst i mitt hjerte. For Jesu Kristi skyld, ha langmodighet med meg. Tilgi meg alle mine synder, og gi meg å frykte og elske deg alene! Herre, miskunne deg over meg! Amen.

7. Trosbekjennelsen

La oss sammen bekjenne vår hellige tro:

Jeg tror på Gud Fader, den allmektige, himmelens og jordens skaper.

Jeg tror på Jesus Kristus, Guds enbårne Sønn, vår Herre, som ble unnfanget ved Den hellige ånd, født av jomfru Maria, pint under Pontius Pilatus, korsfestet, død og begravet, fór ned til dødsriket, stod opp fra de døde tredje dag, fór opp til himmelen, sitter ved Guds, den allmektige Faders, høyre hånd, skal derfra komme igjen for å dømme levende og døde.

Jeg tror på Den hellige ånd, en hellig, alminnelig kirke, de helliges samfunn, syndenes forlatelse, legemets oppstandelse og det evige liv.

8. Tilsigelse av syndenes forlatelse.

Guds ord sier: *«Dersom vi bekjenner våre synder, er han trofast og rettfærdig, så han forlater oss syndene og renser oss fra all urettferdighet.»*

Så tilsies da av Guds ord alle botferdige, angrende og troende sjeler, syndenes forlatelse i Faderens og Sønnens og Den hellige ånds navn. Amen.

9. Innstiftelsesordene

Vi leser i 1 Kor 11:23-29: «For jeg har mottatt fra Herren det som jeg også har overgitt til dere, at Herren Jesus den natt da han ble forrådt, tok et brød, takket, brøt det og sa: Dette er mitt legeme, som

er for dere. Gjør dette til minne om meg! Likeså tok han også kalken etter aftensmåltidet og sa: Denne kalk er den nye pakt i mitt blod. Gjør dette, så ofte som dere drikker den, til minne om meg! For så ofte som dere eter dette brød og drikker denne kalk, forkynner dere Herrens død, inntil han kommer.

Derfor, den som eter brødet eller drikker Herrens kalk på uverdigg vis, blir skyldig i Herrens legeme og blod. La hvert menneske prøve seg selv, og så ete av brødet og drikke av kalken. For den som eter og drikker, han eter og drikker seg selv til dom dersom han ikke akter på Herrens legeme.»

10. Nattverdutdelingen

(«Dette er Jesu legeme.» «Dette er Jesu blod.»)

11. Tilsagn etter nattverden

Den korsfestede og oppstandne Jesus Kristus har nå gitt oss sitt hellige legeme og sitt dyre blod, som han ga til soning for alle våre synder. Han styrke oss og holde oss oppe i en sann tro til det evige liv. Fred være med dere! Amen.

12. Sang og vitnesbyrd

13. Avslutning

Fader vår, du som er i himmelen! Helliget vorde ditt navn. Komme ditt rike. Skje din vilje, som i himmelen, så og på jorden. Gi oss i dag vårt daglige brød. Og forlat oss vår skyld, som vi òg forlater våre skyldnere. Led oss ikke inn i fristelse, men frels oss fra det onde. For riket er ditt, makten og æren i evighet. Amen.

5.4 Konfirmasjon

Generelle premisser

1. Konfirmasjonen bør finne sted i forsamlingen der konfirmanden hører hjemme, selv om det ikke er noen ufravikelig norm. Konfirmasjonen er nemlig en markering av at forsamlingen, faddere og foreldre har fullført sitt ansvar for den grunnleggende opplæring og oppdragelse i samsvar med Matteus 28:18-20. Så lenge vi konfirmerer så få som vi gjør, er det naturlig at konfirmasjonen skjer samlet og finner sted på et sted som oppleves sentralt for flest mulig.
2. Konfirmasjonen bør være på en søndag formiddag i mai/juni av hensyn til tradisjon og praksis.
3. Selve møtet hvor konfirmasjonen finner sted, bør ledes av en av konfirmantlærerne eller den ordinære møteleder på stedet. Bortsett fra konfirmasjonshandlingen bør møtet foregå som et ordinært møte.
4. En av konfirmantlærerne bør fortrinnsvis holde talen denne dagen, for i talen også å kunne gi sine konfirmanter en særlig hilsen og særlige formaninger og løftesord på veien videre.
5. Konfirmantlærerne bør forestå selve konfirmasjonshandlingen, og den bør komme ganske umiddelbart etter talen.
6. Vi ser ikke noe behov for konfirmentkapper, men ser det naturlig at konfirmentene er pent og anstendig kledd, og bruker sin vanlige «finstas». Dersom klesskikkene i blant oss skulle utarte på den ene eller andre måten, kan det imidlertid bli behov for slike kapper, for å dra fokus vekk fra konfirmentenes klær og gi handlingen verdighet.

Konfirmasjonshandlingen

1. Innledende sang

Gjerne en som konfirmentene har lært utenat i løpet av året.

2. Orientering om hva konfirmasjonen er

Bør gis en standard form og inneholde visse faste ledd og skriftord (se forslag nedenfor).

3. Overhøring/samtale

Konfirmenten bekrefter å ha tilegnet seg kunnskap om de sentrale frelsessannhetene gjennom spørsmål og svar, eller samtale med konfirmantlærer.

4. Sang

Gjerne en som konfirmentene har lært utenat i løpet av året.

5. Forbønnshandling

Gjerne med håndspåleggelse. Selve forbønnen skjer gjennom utvalgte skriftord som leses/bes samtidig med håndspåleggelse. Konfirmentene kneler under forbønnen.

Eksempler på forbønner/skriftord:

«Men all nådes Gud, som har kalt deg til sin evige herlighet i Kristus Jesus, etter en kort tids lidelse, han skal dyktiggjøre, stadfeste, styrke og grunnfeste deg. Ham tilhører makten i all evighet! Amen.»

«Må han selv, fredens Gud, hellige deg helt igjennom, og må din ånd, sjel og legeme bevares fullkomment, ulastelig ved vår Herre Jesu Kristi komme! Han er trofast som kalte deg, han skal og gjøre det.»

6. Felles trosbekjennelse med forsakelse

7. Felles bønn – Fader Vår

8. Avslutningssang

9. Generell avslutning

Møteleder overtar og takker for samværet, kommer med kunngjøringer osv.

10. Velsignelsen

Taleren (konfirmantlæreren) lyser velsignelsen – som avslutning på møtet.

Innledende ord om konfirmasjonen

Kjære konfirmanter!

Dere skal i dag konfirmeres eller «bekreftes» som ordet betyr. Da du ble døpt, inngikk Gud en pakt med deg i Jesus Kristus. For dåpen, sier Skriften, er *«en god samvittighets pakt med Gud, ved Jesu Kristi oppstandelse.»* (1 Pet 3:21)

I dåpen tilsa Gud deg frukten av Jesu frelsesverk, som et testamente utstedt til deg (ordet testamente er det samme som pakt.) Du er i dette testamentet innsatt som Guds barn, gjort til Guds arving og Kristi medarving. Denne pakten som Gud fra evighet av har grunnlagt, stadfestet Han for deg i din dåp, og han forkynner deg den i sitt Ord: *«Han er den som har frelst oss og kalt oss med et hellig kall. Han gjorde det ikke etter våre gjerninger, men etter sin egen rådslutning og nåde, den som han gav oss i Kristus Jesus fra evighet av.»* (2 Tim 1:9)

Du skal i dag minnes om at Gud står ved sitt løfte og sin pakt. *«For Gud angreir ikke sine nådegaver og sitt kall.»* (Rom 11:29) Pakten Gud inngikk med deg i dåpen er en nådepakt hvor Gud lover at han for Jesu skyld vil tilgi deg alle dine synder og gjøre deg til sitt barn og arving, så sant du blir stående i pakten ved troen på Jesus Kristus og bevarer den gode samvittighet.

Ved dåpen lovet derfor også dine foreldre, faddere og den troende forsamling å lære deg og oppdra deg i troen på Jesus Kristus, slik at du kunne vokse opp i troen på Ham, bli i pakten og holde fast ved det løfte og testamente som Gud har tilsagt deg.

Konfirmasjonen er derfor også en markering av at foreldre, faddere og forsamling i samsvar med Jesu ord og befaling i Matteus 28:20 har lært deg å ta vare på alt det Jesus har sagt. Du skal nå snart få bekrefte at du har blitt opplært i troen på Jesus og er ført inn i de sentrale grunnsannhetene til frelse.

Fram til i dag har dine foreldre og faddere hatt et særlig ansvar for å gi deg Guds ord og føre deg inn i troen på Jesus. Men fra i dag av har du selv hovedansvaret for å ta til deg av Guds ord daglig i ditt hjem og søke Guds ords forkynnelse og den hellige nattverd i de helliges samfunn, slik at du kan forbli i troen på Jesus og leve med ham til det evige liv.

«Bli du i det du har lært og er blitt overbevist om. Du vet jo hvem du har lært det av, og helt fra barndommen av kjenner du de Hellige Skrifter, som kan gjøre deg vis til frelse ved troen på Kristus Jesus. Hele Skriften er inspirert av Gud og nyttig til lærdom, til overbevisning, til opptuktelse i rettferdighet, for at Guds menneske kan være fullkomment, satt i stand til all god gjerning.» (2 Tim 3:14-17)

«Fly fra ungdommens lyster! Og jag etter rettferdighet, tro, kjærlighet, fred med dem som påkaller Herren av et rent hjerte!» (2 Tim 2:22)

«Strid troens gode strid! Grip det evige liv som du ble kalt til – du som og har avlagt den gode bekjennelse for mange vitner!» (1 Tim 6:12)

Når vi sammen etter forbønnen ber forsakelsen og trosbekjennelsen, kan du i ditt hjerte også avlegge din personlige bekjennelse og bekrefte din tro.

Nå er ikke tro og etterfølgelse noe vi kan skape gjennom ytre former og handlinger, men det er alene Guds verk ved hans Ord og Ånd. La det derfor være vår bønn til Gud at han ved sitt Ord og sin Ånd må få bevare oss alle og holde oss oppe ved troen til det evige liv.

5.5 Velsignelse av brudepar

I 2008 fikk vi en ny ekteskapslov, som innebærer at personer av samme kjønn kan inngå «ekteskap». Det har ført til stor uro blant troende mennesker. Hvordan skal vi forholde oss til denne nye ekteskapsloven?

Det har vært skrevet mye i den kristelige dagspresse om hvordan vi som troende skal forholde oss. Noen mener at vi som kristne ikke kan inngå statlig registrert ekteskap, fordi vi da vil registreres under samme ordning som «homofile ekteskap». Det hevdes at vi i stedet må inngå ekteskap i regi av et trossamfunn, men ikke av noen som har statlig vigselfrett – for å unngå å bli registrert som ektepar under den nye loven. Problemet er imidlertid at kristne ektepar da vil registreres som ugifte samboere, side om side med både heterofile og homofile samboere. Vi kan ikke se at det er noen bedre løsning. Tvert imot.

At den norske stat likestiller ekteskap mellom mann og kvinne med det Skriften kaller skammelig utukt, homofilt samliv, er en tragedie. Men den norske stat opphever ikke Guds skaperordning og kan ikke hindre unge fra å inngå i et gudvillet ekteskap!

Vi vil derfor anbefale at de som vil inngå ekteskap lar seg vie med forlovere og eventuelt andre nærstående hos en som har offentlig vigselfrett etter norsk lov (kommunale vigselfpersoner, prest og andre med vigselfrett). «Liturgien» her vil være bundet av norsk lov og ha sine store mangler!

Derfor vil vi anbefale at man etter en slik offentlig godkjent vigsel, gir løfter og ber om Guds velsignelse innfor Guds ansikt og den troende forsamling. Det kan skje i et kirkehus, på et bedehus eller i et annet egnet lokale. Så lenge en nytter en kristelig liturgi, vil det som regel ikke by på problemer å få leie kirkehuset, selv om en ikke er medlem i Den norske kirke. Det vil kanskje koste noe å leie kirken

når en ikke er medlem, men ikke særlig mer enn ved leie av andre lokaler.

Vi vil anbefale at en ved en slik handling bruker 1920-liturgien fra Den norske kirke for «kirkelig velsignelse av borgerlig inngått ekteskap». Det er den som mer eller mindre uforandret følger denne innledningen. Her trer man fram for Guds ansikt og ber om Guds velsignelse over ekteskapet og brudeparet gir løfte om livslang troskap.

Det er ingen krav til hvem som skal forrette en slik handling. Det må ikke være en person med vigselfrett eller en ordinert prest. Her kan brudeparet velge en person de har tillit til og som de ønsker skal forrette handlingen.

Liturgi for velsignelse av brudepar

1. Preludium/inngangsmusikk

2. Nådehilsen (og evt frie velkomstord)

Nåde være med dere og fred fra Gud, vår Far, og Herren Jesus Kristus.

3. Salme

4. Skriftlesning og tale

Da dere har ønsket Guds velsignelse over deres ekteskap, så la oss først høre Guds ord om ekteskapet og dets hellighet og ukrenkelighet:

«Og Gud skapte mennesket i sitt bilde, i Guds bilde skapte han det, til mann og kvinne skapte han dem. Og Gud velsignet dem og sa til dem: Vær fruktbare og bli mange, fyll jorden, legg den under dere.» (1 Mos 1:27f)

Og vår Herre Jesus Kristus sier:

«Han svarte og sa: Har dere ikke lest at han som skapte dem, fra begynnelsen skapte dem til mann og kvinne, og sa: Derfor skal mannen forlate far og mor og holde seg til sin hustru, og de to skal være ett kjød? Så er de ikke lenger to, men ett kjød. Derfor, det som Gud har sammenføyd, det skal et menneske ikke skille.» (Matt 19:4-6)

La oss så høre hva Guds ord sier om hvordan dere skal leve med hverandre som kristne ektefolk. Vår Herre Jesus Kristus sier:

«Et nytt bud gir jeg dere: Dere skal elske hverandre! Som jeg har elsket dere, skal også dere elske hverandre. Av dette skal alle kjenne at dere er mine disipler, om dere har kjærlighet til hverandre.» (Joh 13:34f)

Og apostelen Paulus sier: *«Bær hverandres byrder, og oppfyll på den måten Kristi lov.» (Gal 6:2)*

«Underordne dere under hverandre i Kristi frykt. Dere hustruer: Underordne dere under deres egne menn som under Herren. For mannen er kvinnens hode, likesom også Kristus er menighetens hode – han som er sitt legemes frelser. (...) Dere menn: Elsk deres hustruer, likesom også Kristus elsket menigheten og ga seg selv for den.» (Ef 5:21-23.25)

«Ha det samme sinn! Hold fred med hverandre, og kjærlighetens og fredens Gud skal være med dere.» (2 Kor 13:11)

«Vær ikke bekymret for noe, men la i alle ting deres bønneemner komme fram for Gud i påkallelse og bønn med takk.» (Fil 4:6)

«Må han selv, fredens Gud, hellige dere helt igjennom, og må deres ånd, sjel og legeme bevares fullkomne, ulastelige ved vår Herre Jesu Kristi komme! Han er trofast som kaller dere, han skal òg gjøre det.» (1 Tess 5:23f)

Tale over passende skriftsted.

5. Løfte og velsignelse (Brudeparet kommer fram)

Så spør jeg deg (*mannens fulle navn*), for Guds åsyn og i denne forsamlings nærvær: Vil du i ditt ekteskap med (*kvinnens fulle navn*), leve med henne og bli fast hos henne i gode og onde dager, inntil døder skiller dere ad?

Mannen: Ja!

Likeså spør jeg deg (*kvinnens fulle navn*), for Guds åsyn og i denne forsamlings nærvær: Vil du i ditt ekteskap med (*mannens fulle navn*), leve med ham etter Guds hellige ord, elske og ære ham, og bli fast hos ham i gode og onde dager inntil døden skiller dere ad?

Kvinnen: Ja!

Så gi hverandre hånden på det.

(Med hendene på ektefolkenes sammenknyttede hender):

Da dere nå har bekjent for Gud og mennesker at dere vil leve med hverandre etter Guds ord, så velsigner jeg deres ekteskap i Faderens og Sønnens og Den hellige ånds navn. Amen.

(Hvis brudeparet ønsker å utveksle ringer under velsignelsen gjøres dette nå)

6. Bønn for ekteskapet (Ekteparet kneler)

Da alle ting helliges ved Guds ord og bønn, vil vi nå også be for dere i Jesu navn:

(Med hendene på mannens og kvinnens hode):

Barmhjertige Gud og Far! Du som har innsatt ekteskapet og velsignet mann og kvinne, vi ber deg: La din velsignelse hvile også over dem som her kneler for ditt ansikt. Fyll dem med din kjærlighet, og bygg deres hjem i fred. Se i nåde til dem og styrk dem med din Ånd, så de i gode og onde dager setter sin lit til deg, holder trofast sammen, og hjelper hverandre fram mot det evige liv. Amen.

Fader Vår, du som er i himmelen! Helliget vorde ditt navn, komme ditt rike, skje din vilje, som i himmelen, så og på jorden, gi oss i dag vårt daglige brød, og forlat oss vår skyld, som vi og forlater våre skyldnere, og led oss ikke inn i fristelse, men frels oss fra det onde. For riket er ditt, og makten og æren i evighet! Amen.

(Ekteparet reiser seg)

Fred være med dere! Amen.

(Ekteparet går til sine plasser)

7. Bønn

Allmektige, evige Gud, himmelske Far! Du som selv har ordnet det så at mann og kvinne skal være ett, og har stadfestet denne forening med din guddommelige velsignelse, vi ber deg at du vil bevare denne din ordning urokkelig iblant oss etter din hellige vilje.

Gi for din store miskunnhets skyld også disse ektefolk lykke og velsignelse til legeme og sjel, slik at de må leve med hverandre i trofast kjærlighet både under medgang og under motgang. Hjelp dem, og alle kristne ektefolk til å tjene deg med troskap i alle ting, og til sist samles hos deg i ditt evige rike, ved din kjære Sønn Jesus Kristus, vår Herre! Amen.

8. Velsignelsen

Herren velsigne deg og bevare deg! Herren la sitt ansikt lyse over deg og være deg nådig! Herren løfte sitt åsyn på deg og gi deg fred! Amen.

9. Salme

10. Postludium/utgangsmusikk

5.6 Begravelse

Ifølge norsk lov («Gravferdsloven») har alle innbyggere rett til en grav på kirkegården, uavhengig av tilknytning til Den norske kirke.

Her følger noen av bestemmelsene i «Gravferdsloven»:

1. Gravlegging skal skje med respekt for avdødes religion eller livssyn.
2. Gravlegging skal skje på offentlig gravplass eller på gravplass anlagt av registrert trossamfunn i henhold til tillatelse etter lov 13. juni 1969 nr 25 om trdomssamfunn og ymist anna.
3. Gravplassene er soknets eiendom, med mindre annet følger av særskilt rettsgrunnlag.
4. Avdøde personer som ved dødsfallet hadde bopel i kommunen har rett til fri grav på gravplass her. Det er også ifølge «Gravferdsloven» opp til den avdødes egne ønsker, eller nærmeste familie, å bestemme hvem som skal forrette begravelsen og hvordan begravelsen skal være.
5. Den som har fylt 18 år, kan i skriftlig erklæring fastsette hvem som skal ha rett til å sørge for gravferden. Erklæringen skal være underskrevet og datert.
6. Dersom det ikke foreligger erklæring som nevnt i første ledd, har avdødes nærmeste etterlatte over 18 år i følgende rekkefølge rett til å besørge gravferden: ektefelle, barn, foreldre, barnebarn, beste-foreldre, søsken, søskens barn og foreldres søsken. Dette innebærer at det ikke er den lokale presten eller menighetskontor e.l. som bestemmer hvem som skal forrette en begravelse, men den avdøde eller familien.

Familien tar selv kontakt med en person som en ønsker skal forrette begravelsen. Dersom en benytter et begravelserbyrå, kan en gi

melding til byrået om hvem som skal forrette begravelsen og byrået tar seg for øvrig av alt det praktiske knyttet til leie av kirken, organist med videre, og alt knyttet til grav på gravplassen (kirkegården). En kan også overlate til begravelsesbyrået å kontakte den en ønsker til å forrette, om en ønsker det.

En kan selvfølgelig også stille med egen organist, be noen om å synge i begravelsen og så videre. Så lenge en foretar en kristelig begravelse med en tradisjonell kristelig liturgi, skal det ikke være noen grunn for prest eller øvrig administrasjon i menigheten til å nekte bruk av kirken til begravelse. I det store og hele vil nok de fleste prester bare være glad til om noen andre forretter noen av begravelsene!

Liturgien som følger er den gamle liturgien som var i bruk i Den norske kirke fra 1920.

Gravferdsrituale

1. Preludium

Passende kirkemusikalsk stykke, eventuelt etter ønske fra familie/pårørende.

2. Nådehilsen (og evt en kort fri velkomsthilsen)

Nåde være med dere og fred fra Gud vår Far, og Herren Jesus Kristus.

3. Salme

4. Inngangsbønn

La oss be!

«Av det dype kaller jeg på deg, Herre! Herre, hør min røst! La dine ører gi akt på mine inderlige bønners røst! Dersom du, Herre, vil gjemme på misgjerninger, Herre, hvem kan da bli stående? Men hos deg er tilgivelsen, for at vi skal frykte deg. Jeg venter på Herren, min sjel venter. Jeg setter min lit til hans ord. Min sjel venter på Herren, mer enn vektere på morgenen, vektere på morgenen. Vent på Herren, Israel! For hos Herren er miskunnheten, og full forløsning er hos ham. Han skal forløse Israel fra alle dets misgjerninger.»
(Sal 130:1-8)

5. Minneord

Om familien ønsker det, holder den som leder gravferden eller en fra familien en kort minnetale over avdøde. Det kan også åpnes for at en eller to av familien, eller en venn, kollega eller lignende sier noen få ord (må avklares på forhånd). Om familien ønsker det kan også den som forretter lese opp fra sløyfene på bærebuketter/kranser

6. Salme (eventuelt også et musikkinnslag, solosang, korsang)

7. Skriftlesning

Kjære menighet! La oss høre hva den hellige skrift vitner om dette livets forgjengelighet, og om døden og dommen:

«Før fjellene ble født, og du skapte jorden og jorderike – ja, fra evighet til evighet er du, Gud. Du lar mennesket vende tilbake til støv og sier: Vend tilbake, menneskebarn! For tusen år er i dine øyne som dagen i går når den farer forbi, som en vakt om natten. Du driver dem bort som en flod, de blir som en søvn. Om morgenen er de som groende gress, om morgenen blomstrer det og gror, om kvelden visner det og blir tørt.»
(Sal 90:2-6)

«Lær oss å telle våre dager, så vi kan få visdom i hjertet!» (Sal 90:12)

Og videre står det skrevet:

«Den time kommer da alle de som er i gravene skal høre hans røst. Og de skal komme ut, – de som har gjort det gode, til livets oppstandelse, men de som har gjort det onde, til dommens oppstandelse.» (Joh 5:28f)

La oss dernest høre om den årvåkenhet og gudfryktige forberedelse som Herren krever av oss:

«La hoftene være ombundet og lampene brennende! Og vær dere som folk som venter på sin herre når han vender hjem fra bryllupet, for at de kan åpne for ham straks han kommer og banker på. Salige er de tjenere som Herren finner våkne når han kommer! Sannelig sier jeg dere: Han skal binde opp om seg og la dem gå til bords og selv komme og tjene dem.»
(Luk 12:35-37)

«Vær da også dere rede! For Menneskesønnen kommer i den time dere ikke tenker.» (Luk 12:40)

La oss endelig høre det salige ord om oppstandelsen og det evige liv ved vår Herre Kristus:

«Jesus sa til henne: Jeg er oppstandelsen og livet. Den som tror på meg, skal leve om han enn dør. Og hver den som lever og tror på meg, skal aldri i evighet dø.» (Joh 11:25f)

Og Herrens apostel vitner:

«For dette forgjengelige må bli kledd uforgjengelighet, og dette dødelige må bli kledd udødelighet. Men når dette forgjengelige er blitt kledd uforgjengelighet, og dette dødelige er blitt kledd udødelighet, da blir det ord oppfylt som står skrevet: Døden er oppslukt til seier.» (1 Kor 15:53f)

8. Tale

Skriftlesningen bør følges av en kort tale, enten over de skriftord som er lest eller over et annet passende skriftord.

9. Bønn med Fader Vår

Allmektige, evige Gud! Du som for syndens skyld lar menneskene dø og bli til jord igjen, lær oss å telle våre dager, så vi kan få visdom i hjertet. Gi oss en sann tro på din enbårne Sønn, Jesus Kristus, som ble gitt for våre overtredelser og oppreist til vår rettferdiggjørelse og lever i all evighet. Hjelp oss ved din nåde til daglig å dø bort fra synden og leve etter din hellige vilje, så vi kan være rede når vår time kommer, og fare herfra i fred. Ta da vår sjel til deg, og la vårt legeme på den ytterste dag stå opp til evig liv, ved Jesus Kristus, vår Herre. Amen.

Fader Vår, du som er i himmelen! Helliget vorde ditt navn, komme ditt rike, skje din vilje, som i himmelen, så og på jorden, gi oss i dag vårt daglige brød, og forlat oss vår skyld, som vi og forlater våre skyldnere, og led oss ikke inn i fristelse, men frels oss fra det onde. For riket er ditt, og makten og æren i evighet! Amen.

10. Salmesang (eventuelt også musikkinnslag, solosang, korsang)

11. Postludium

Ved graven

1. Salmesang

2. Kisten senkes

3. Jordpåkastelse

I Faderens og Sønnens og Den Hellige Ånds navn. Amen.

Første gang: *Av jord er du kommet.*

Annen gang: *Til jord skal du bli.*

Tredje gang: *Av jorden skal du igjen oppstå.*

4. Salmesang

5. Velsignelsen

Ta imot Herrens velsignelse:

Herren velsigne deg og bevare deg!

Herren la sitt ansikt lyse over deg og være deg nådig!

Herren løfte sitt åsyn på deg og gi deg fred!

Gravferd ved graven

(Noen ganger har det vært en gravferdsseremoni et annet sted enn der selve begravelsen skal finne sted, og minnetaler mv er allerede holdt. Da er det mulig å ha kun en kort gravferd i forbindelse med nedsenkningen av kisten i graven).

1. Salmesang

2. Skriftlesning

Kjære menighet! La oss høre hva den hellige skrift vitner om dette livets forgjengelighet, og om døden og dommen:

«Før fjellene ble født, og du skapte jorden og jorderike – ja, fra evighet til evighet er du, Gud. Du lar mennesket vende tilbake til støv og sier: Vend tilbake, menneskebarn! For tusen år er i dine øyne som dagen i går når den farer forbi, som en vakt om natten. Du driver dem bort som en flod, de blir som en søvn. Om morgenen er de som groende gress, om morgenen blomstrer det og gror, om kvelden visner det og blir tørt.»
(Sal 90:2-6)

La oss dernest høre om den årvåkenhet og gudfryktige forberedelse som Herren krever av oss:

«La hoftene være ombundet og lampene brennende! Og vær dere som folk som venter på sin herre når han vender hjem fra bryllupet, for at de kan åpne for ham straks han kommer og banker på. Salige er de tjenere som Herren finner våkne når han kommer! Sannelig sier jeg dere: Han skal binde opp om seg og la dem gå til bords og selv komme og tjene dem.»
(Luk 12:35-37)

«Vær da også dere rede! For Menneskesønnen kommer i den time dere ikke tenker.» (Luk 12:40) La oss endelig høre det salige ord om oppstandelsen og det evige liv ved vår Herre Kristus:

«Jesus sa til henne: Jeg er oppstandelsen og livet. Den som tror på meg, skal leve om han enn dør. Og hver den som lever og tror på meg, skal aldri i evighet dø.» (Joh 11:25f)

Og Herrens apostel vitner:

«For dette forgjengelige må bli kledd uforgjengelighet, og dette dødelige må bli kledd udødelighet. Men når dette forgjengelige er blitt kledd uforgjengelighet, og dette dødelige er blitt kledd udødelighet, da blir det ord oppfylt som står skrevet: Døden er oppslukt til seier.» (1 Kor 15:53f)

3. Bønn med Fader Vår

Allmektige, evige Gud! Du som for syndens skyld lar menneskene dø og bli til jord igjen, lær oss å telle våre dager, så vi kan få visdom i hjertet. Gi oss en sann tro på din enbårne Sønn, Jesus Kristus, som ble gitt for våre overtredelser og oppreist til vår rettferdiggjørelse og lever i all evighet. Hjelp oss ved din nåde til daglig å dø bort fra synden og leve etter din hellige vilje, så vi kan være rede når vår time kommer, og fare herfra i fred. Ta da vår sjel til deg, og la vårt legeme på den ytterste dag stå opp til evig liv, ved Jesus Kristus, vår Herre. Amen.

Fader Vår, du som er i himmelen! Helliget vorde ditt navn, komme ditt rike, skje din vilje, som i himmelen, så og på jorden, gi oss i dag vårt daglige brød, og forlat oss vår skyld, som vi og forlater våre skyldnere, og led oss ikke inn i fristelse, men frels oss fra det onde. For riket er ditt, og makten og æren i evighet! Amen.

4. Jordpåkastelse

I Faderens og Sønnens og Den Hellige Ånds navn. Amen.

Første gang: *Av jord er du kommet.*

Annen gang: *Til jord skal du bli.*

Tredje gang: *Av jorden skal du igjen oppstå.*

5. Salmesang

6. Skriftord og velsignelse:

«Løvet være Gud, vår Herre Jesu Kristi Far, han som i sin rike miskunn har født oss på ny og gitt oss et levende håp ved Jesu Kristi oppstandelse fra de døde!» (1 Pet 1:3)

Ta imot Herrens velsignelse:

Herren velsigne deg og bevare deg!

Herren la sitt ansikt lyse over deg og være deg nådig!

Herren løfte sitt åsyn på deg og gi deg fred!

5.5 Salving og bønn for syke

Bibelen har sterke løfter om Guds omsorg og hjelp i ulike livssituasjoner. I Jakob 5:14 beskrives at den som er syk kan kalle til seg menighetens eldste som kan be for ham/henne og salve ham/henne med olje.

Ved denne salvingen legger vi den syke i Herrens hender. Vi overlater til Herren om den syke skal helbredes, men vi har tillit til at Han tar den syke inn i sin omsorg og bærer den tyngste del i prøvelsen. Vi må derfor være åpne for at den som er syk, eller tungt prøvet på annen måte, kan kalle til seg en åndelig leder eller en som den syke føler en spesiell tillit til.

Denne personen kan da foreta salvingen på følgende måte:

- Det kan brukes olje av ulike slag (for eksempel olivenolje eller aloe).
- Det bør tas hensyn til den sykes faktiske helsetilstand og den syke kan derfor ligge, sitte eller knele under handlingen.
- Det er viktig at den syke får anledning til å få en sjelesørgerisk samtale før salvingen – helst i enerom med sjelesørgeren. Den syke kan kjempe med spørsmålet om sykdommen skyldes uoppgjort synd eller annen ulydighet mot Gud. Sjelesørgeren bør derfor spørre den syke om det er synd som plager og ligger på samvittigheten, slik at den syke får anledning til å bekjenne og motta tilsigelse av syndenes forlatelse. Jak 5:15-16 synes å forutsette en slik samtale.

Dersom det ikke er noe spesielt som ligger på den syke, så vil det være naturlig å si litt om Guds forunderlige råd med sine, og hjelpe den syke til å hvile i tillit til Guds faderlige omsorg, hva vi enn skal måtte gå gjennom av lidelse og nød.

1. Salvingen innledes med en kort, fri bønn eller:

Herre Jesus Kristus, du har lovet at hvor to eller tre er samlet i ditt navn, der er du til stede. Derfor ber vi i tillit til deg om ditt nærvær og din velsignelse over denne handlingen. Vi vender oss til deg i tro og tillit til dine løfter om at du hører vår bønn. Amen.

2. Før selve salvingen og bønn kan den som leder salvingen gjerne lese noen skriftsteder, og evt si noen personlige ord i tilknytning til skriftordene.

Noen aktuelle Bibeltekster i forbindelse med denne handlingen:
Sal 23; Jes 53:4-5; Matt 8:14-17; Mark. 6:53-56; Joh 11:1-6

3. Den syke kan gjerne få si noe, om en ønsker det.

4. Den som skal foreta salvingen leser så Jak 5:13-18.

5. Den syke salves med olje ved å stryke olje med fingeren på pannen (i korsform), med ordene:

«I tillit til Guds ords anvisning og løfter salver jeg deg i Faderens og Sønnens og Den hellige ånds navn.»

6. Deretter legger de som er med under salvingen hendene på den syke og hver enkelt ber en fri bønn for den syke.

7. Handlingen avsluttes med Fader vår som felles bønn og at den som leder lyser velsignelsen.

5.8 Skriftemål

Viktige bibelord

Matt 18:18-20; Hebr 7:24-25; Jak 5:16

Noen praktiske råd

Et privat skriftemål bør skje på et sted med en viss offentlig karakter, f.eks. et møterom eller kontor, men samtidig slik at man kan være uforstyrret.

Skriftemålet kan gjøres med en troende søster eller bror, en eldste eller predikant som en har tillit til. Men det er en fordel at vedkommende er en åndelig moden person.

Ofte vil det være naturlig med en sjelesorgsamtale i forkant av skriftemålet. Dersom skriftemålet kommer som en forlengelse av en slik samtale kan en starte skriftemålet i pkt. 3.

Skriftemålet består av to deler: Konkret bekjennelse av synd og avløsningen, dvs. tilsigelsen av syndenes forlatelse.

S = skriftefar (den som det blir skriftet for), B = den som skrifter.

Ordning for skriftemål

S = skriftefar (den som det blir skriftet for), B = den som skrifter.

1. Innledning

«Dersom vi sier at vi ikke har synd, da bedrar vi oss selv, og sannheten er ikke i oss. Dersom vi bekjenner våre synder, er han trofast og rettferdig, så han forlater oss syndene og renser oss fra all urettferdighet. Og hvis noen synder, har vi en talsmann hos Faderen, Jesus Kristus, Den rettferdige. Og han er en soning for våre synder, og det ikke bare for våre, men også for hele verdens.» (1 Joh 1:8-9, 2:1b-2).

2. Allmenn syndsbekjennelse

S: «La oss bøye oss for Gud og bekjenne våre synder.»

B: «Vær meg nådig, Gud, i din miskunnhet! Utslett mine overtredelser etter din store barmhjertighet! Vask meg vel, så jeg blir fri for misgjerning, og rens meg fra min synd! For mine overtredelser kjenner jeg, og min synd står alltid for meg.

Mot deg alene har jeg syndet, det som er ondt i dine øyne, har jeg gjort – for at du skal være rettferdig når du taler, være ren når du dømmer. Se, jeg er født i misgjerning, og min mor har unnfanget meg i synd.

Se, du har lyst til sannhet i det innerste av hjertet! Så lær meg da visdom i hjertets dyp. Rens meg fra synd med isop så jeg blir ren! Vask meg så jeg blir hvitere enn snø!

La meg høre fryd og glede, la de ben som du har knust, fryde seg. Skjul ditt åsyn for mine synder, og utslett alle mine misgjerninger!

Gud, skap i meg et rent hjerte, og forny en stadig ånd inne i meg! Kast meg ikke bort fra ditt åsyn! Ta ikke din Hellige Ånd fra meg! Gi meg igjen din frelses fryd, og hold meg oppe med en villig ånd!» (Sal 51:3-14).

S: «Herre Gud, himmelske Far, hør i nåde den bekjennelse som denne din tjener bærer frem for deg. Gi du ved Din Hellige Ånd hjelp til en rett bekjennelse og anger, nåde og kraft til forbedring og et hellig liv.»

3. Personlig syndsbekjennelse

Den som skrifter bekjenner nå de enkelte synder som ligger ham på hjertet. Dersom det er naturlig og ønskelig kan skriftefar her gi sjelesorg, råd og veiledning

S: «Gud være deg nådig og styrke din tro.

B: «Amen.»

S: «Tror du at min forlatelse er Guds forlatelse?»

B: «Ja!»

4. Syndsforlatelse (avløsning/absolusjon)

S: «Det skje deg som du tror.»

(Skriftefaren kan legge hånden på hodet til den som skrifter.)

S: «Etter vår Herre Jesu Kristi ord og befaling tilsier jeg deg nådig forlatelse for alle dine synder i Faderens, Sønnens, og Den hellige ånds navn.»

S: «Han som begynte en god gjerning i deg, vil fullføre den inntil Jesu Kristi dag.» (Fil 1:6)

5. Velsignelse

S: «Herren velsigne deg og bevare deg. Herren la sitt ansikt lyse over deg og være deg nådig. Herren løfte sitt åsyn på deg og gi deg fred.»

S: «Gå i Herrens fred!»

6 Om valg av bibeltekster til søndagsmøtene

6.1 Valg av bibeltekster

Apostelen Paulus understreker for menigheten i Efesus at han er ren for alles blod, for han har ikke holdt tilbake noe av Guds ord, men har forkynt dem hele Guds råd (Apg 20:26-27). Det er avgjørende for en forsamling at alt Guds ord, en hel Bibel, blir forkynt - om forsamlingen skal holdes våken og ha en rett og sunn åndelig vekst (jf 2 Tim 3:15-17).

«Inntil vi alle når fram til enhet i tro på Guds sønn og i kjennskap til ham, til manns modenhet, til aldersmålet for Kristi fylde, for at vi ikke lenger skal være umyndige og la oss kaste og drive omkring av hver lærdoms vind ved menneskers spill, ved kløkt i villfarelsens listige knep. Sannheten tro i kjærlighet, skal vi i alle måter vokse opp til ham som er hodet, Kristus.» (Ef 4:13-15)

Jesus selv lover Den hellige ånds veiledning i hele sannheten (Joh 16:13). Ånden «skal minne dere om alt det som jeg har sagt dere.» (Joh 14:26)

Såfremt ikke en forkynner har fått en annen tekst lagt sterkt på sitt hjerte, bør han derfor søke lys over den oppsatte tekst og så langt han er i stand til det, preke over den. Nettopp ved å benytte disse tradisjonelle tekstene vil det også være mulig for nye og unge forkynnere å finne hjelp og låne lys fra våre lutherske lærefedre i deres postiller og prekensamlinger.

Tekstene kan gjerne også brukes som tema ved f.eks. bibelgrupper eller ungdomsforeningsmøter i forkant av søndagens møte.

6.2 Orientering om tekstrekkenes historie

Ordningen med faste tekster for hver søndag er meget gammel. Den har sin bakgrunn i synagogegudstjenestens ordning for lesning av Skriften, men innebærer likevel en fornyelse, da tekstrekken kun hadde tekster fra det Nye Testamente. Det var to tekster for hver søndag, en fra evangeliene (evangelietekst) og en fra ett av brevene (episteltekst).

De såkalte «gamle tekster» (1. rekke i den gamle ordning) går helt tilbake til 300-tallet, og har vært felles i alle kirker verden rundt. Denne tekstrekken var den eneste i Norge fram til 1889.

I 1889 ble det tatt i bruk en ny tekstbok i Den norske kirke, med tre tekstrekker. 1. rekke var en videreføring av den gamle tekstboken, mens 2. og 3. rekke var nye.

I 1918 ble 2. og 3. rekke lettere revidert. Tema for de ulike søndagene var imidlertid det samme, og 2. og 3. rekke hadde derfor ofte paralleltekster eller andre tekster over samme tema. Fortsatt var det bare evangelietekst og episteltekst. Opp gjennom historien har det blitt lagt til flere helligdager, noen av søndagene eller helligdagene har blitt flyttet, og det har også vært endring av tekster for noen av søndagene. Men endringene må likevel sies å være små, og ånden i endringene bryter ikke med den opprinnelige ordningen.

I 1977 kom en ny tekstbok, *Kirkeårets Tekster*. Der gikk man over fra tre til to tekstrekker. Den 1. tekstrekken var fortsatt en videreføring av de gamle tekster, og 2. rekke hadde fortsatt tekster over samme tema som 1. rekke. Den største forandringen var derimot at det var lagt til en gammeltestamentlig tekst for hver søndag. Dette innebar at man nå hadde 3 tekster, to lesetekster (gammeltestamentlig tekst og episteltekst) og en prekentekst (evangelieteksten), for hver søndag. Men til tross for denne relativt omfattende endringen, brøt ikke tekstboken fra

1977 med de historiske teksttrekkene. Tema og tekster ble videreført i samme ånd som tidligere.

Tekstboken fra 2010 innebærer imidlertid et fullstendig brudd med historien. Man forlater «de gamle tekstene» og komponerer tre helt nye teksttrekker. Og motivasjonen er klokkeklar. Man vil bort fra både tema og ordlyd i mange av de gamle tekstene, for det passer ikke lenger å forkynne det som står der.

Det er mange gode intensjoner om mer sammenheng mellom tekstene fra søndag til søndag osv, som i seg selv ikke er så problematisk, men det er samtidig åpenbare og mer skjulte, bevisste endringer som er alvorlige.

1) Tekster om Guds hellighet, syndens følger og Guds dom er i stor grad borte. Bots- og bededag og Domssøndagen er fjernet eller fullstendig endret, noe som er symptomatisk for de nye teksttrekkene. Adventstidene er også sterkt endret, med mindre vekt på Jesu gjenkomst. Tekstene skal ikke som nå være tekster til vekkelse og advarsel og se fram mot Jesu gjenkomst, men være fulle av håp og forventning om fred og rettferdighet.

2) Inkluderende språk og tekster: i redegjørelsen for arbeidet med de nye teksttrekkene står det klart og tydelig at tekstene skal ha en inkluderende språkbruk og fremme likestilling mellom kjønnene. Flere tekster skal handle om kvinner, og en skal tone ned tekster som framstiller Gud som herre og konge. Dette innebærer også en svekkelse av tekster om Guds hellighet og myndighet. På samme måte skal tekster som framstiller Gud som autoritet, som bruker ord som Faderen og Sønnen, samt andre ord som uttrykker mandighet, ha mindre plass. Det samme gjelder tekster som klart markerer forskjell mellom mann og kvinne, underordning osv. Slike tekster skal erstattes med andre tekster som gir mer inntrykk av likestilling mellom mann og kvinne.

Andre folkeslag og religiøse grupperinger skal framstilles på en positiv måte (Ismael, filistrene osv), det vil si at en skal ha tekster som inkluderer muslimer og palestinere, og som kan brukes til å omtale dem positivt. Her legges det til rette for politisk fargede taler om forholdet til muslimer og palestinaarabere mv.

3) Når man har satt opp tekster som skal ha et sammenhengende tema, med begrunnelsen at de tidligere teksttrekkene var usammenhengende, så utelater man også en rekke temaer som var vesentlige i de tidligere teksttrekkene. Det er ikke til å komme bort fra at de nye teksttrekkene er snevrere i tematikk, de er ensidige i sitt «positive» mål, og de er mer sentrert mot vårt jordiske liv enn mot døden og dommen.

Tekstene er fortsatt Guds Ord, og en god predikant kan jo tale godt og sant ut fra alle tekstene. Men en sann forkynner vil nok savne viktige og sentrale temaer som ikke blir berørt i løpet av et år. Det er det mest alvorlige med de nye teksttrekkene. Det vil gi opphav til mer av «den tause vranglæren», at det i Skriften forties som ikke passer i tiden, men som vi kanskje mest av alt trenger å høre.

På denne bakgrunn vil vi på det sterkeste anbefale at våre forkynnere fortsatt bruker de gamle teksttrekkene, for eksempel de som vi finner i de første utgavene av Norsk Bibel 88, eller i Bibelen fra 1930. Her legges derfor inn teksttrekkene slik vi finner dem i Norsk Bibel (1988).

Kirkeårets tekster (ordning fra 1977)

I = 1. rekke, II = 2. rekke, T = Tilleggstekster

(1. rekke = oddetallsår, 2. rekke = partallsår)

1. søndag i adventstiden

I Jes 62:10-12
Rom 13:11-14
Matt 21:1-9
II Sal 24
Åp 5:1-5(-10)
Luk 4:16-22a
T Sef 3:14-18
Jes 12:2-6
Jes 61:1-4
Joh 18:36-37

2. søndag i adventstiden

I Mal 3:17-4:2a
Rom 15:4-7
Luk 21:25-33
II Joel 3:3-5
Heb 10:35-39
Luk 12:35-40
T Jes 64:1-3
1Joh 3:1-2
Åp 1:4-8
Matt 24:1-14
Mark 1:14-15

3. søndag i adventstiden

I Jes 35:3-10
1Kor 4:1-5
Matt 11:2-10
II Jes 40:1-8
2Pet 1:19-21
Matt 11:11-19
T Mal 3:1-3
Jak 5:7-8
Luk 1:67-80
Luk 3:1-6

4. søndag i adventstiden

I Jes 52:7-10
Fil 4:4-7
Joh 1:19-27
II Jes 40:9-11
1Pet 1:10-13

Joh 3:26-30
T 2Mos 1:22-2:10
Rom 16:25-27
2Kor 1:18-20
Joh 5:31-39

Julaften

I Mika 5:1-4a
Luk 2:1-20

Julenatt/Ottesang

I Jer 23:5-6
1Joh 1:1-3
Luk 2:1-20
T Matt 1:18-24

Juledag

I Jes 9:2-7
Heb 1:1-5a
Joh 1:1-14
Luk 2:1-20
T Jes 11:1-5

Stefanusdagen/2. juledag

I Jer 1:17-19
Apg 6:8-15
Matt 10:17-22
II Jes 50:4-7
Apg 7:52-60
Matt 10:32-39
T Apg 22:17-24a
Matt 23:34-39

Romjuls søndag

I Jes 63:7-9
Gal 4:4-7
Luk 2:25-38
II Jes 2:2-5
Kol 2:8-10
Joh 1:16-18
T 1Mos 49:10-11
Matt 2:13-15(-23)

Nyttårsaften

I Sal 103:1-4+8-12
1Joh 1:5-7
Luk 13:6-9
II Klag 3:22-26
2Pet 3:13-18
Joh 14:27
T Sal 90:1-4,12
Jer 29:11

Nyttårsdag (Jesu navnedag)

I Jes 43:1-3a
Apg 4:8-12
Gal 3:24-29
Luk 2:21
II Sal 103:13-18
Heb 13:5b-8
Matt 1:20b-21
T 4Mos 6:22-27
Jer 14:7-9
Gal 3:24-29
Luk 13:6-9
Joh 14:13-14

Kristi Åpenbaringsdag

I Jes 60:1-6
Ef 3:1-7
Matt 2:1-12
II Sal 72:8-17
1Tim 3:14-16
Joh 8:12
T 5Mos 18:15-18
2Kor 4:2b-6
Kol 1:25-27
Luk 2:41-52

2. søndag i åpenbaringstiden

I Jes 42:1-4
Kol 1:15-20
Matt 3:13-17
II Jes 12:1-6
Ef 1:7-12

Joh 1:29-34
T 1Mos 28:10-19a
Sal 2:1-8
Heb 10:19-22
Luk 3:15-17+21-22

**3. søndag i
åpenbaringstiden**

I 2Mos 33:18-23
Tit 2:11-14
Joh 2:1-11
II Jer 17:12-14
Åp 22:16b-17
Joh 4:5-26
T 2Mos 17:1-6
Jes 55:1-3
Rom 12:4-11

**4. søndag i
åpenbaringstiden**

I 2Kong 5:1-5+9-15
Rom 1:16-17
Joh 4:46-54
II Jes 49:1-6
Gal 2:19-20
Joh 4:27-42
T 1Mos 6:8-22
1Kong 8:41-43
Ef 3:8-12
Matt 8:5-13

**5. søndag i
åpenbaringstiden**

I Jes 40:27-31
2Kor 1:8-11
Matt 8:23-27
II Job 38:1-11
2Tim 1:7-10
Matt 14:22-33
T Sal 46:2-8
Sal 107:23-32
Rom 4:16c-25
2Kor 1:3-7
Matt 21:18-21

**6. søndag i
åpenbaringstiden**

I Sal 37:1-7

Kol 3:12-17
Matt 13:24-30
T Jer 17:9-10
Fil 1:12-18

Såmannssøndagen

I Jes 55:10-11
1Kor 1:20-25
Luk 8:4-15
II Jer 20:7-9
Heb 4:12-13
Mark 4:26-32
T Sal 33:(1-)4-9
Rom 10:13-17
Fil 2:12-16a
Åp 19:11-16

Kristi forklarelsesdag

I 2Mos 34:27-35
Åp 1:9-18
Matt 17:1-9
II 2Mos 3:1-6
2Pet 1:16-18
Joh 17:1-8
T 2Mos 24:15-18
Esek 43:1-7
2Kor 3:7-18
2Kor 12:1-6
Joh 13:30-32

Fastelavnssøndag

I Jes 52:13-15
1Kor 13
Luk 18:31-43
II 4Mos 21:4-9
1Tim 2:4-6
Joh 12:24-33
T Apg 8:26-35
2Kor 8:9
Luk 13:31-33

Askeonsdag

I Jes 58:5-9a
1Joh 3:4-8(-10)
Matt 6:16-18
T Joel 2:12-13
1Joh 3:18-24

1. søndag i faste

I 1Mos 2:8-9+3:1-19
Heb 4:14-16
Matt 4:1-11
II 1Mos 4:3-7
Jak 1:12-15
Matt 16:21-23
T Job 2:1-10
Ef 6:10-18
Luk 10:17-20

2. søndag i faste

I 1Mos 32:24-30
2Kor 6:1-10
Matt 15:21-28
II 1Kong 18:21-26+36-39
Jak 5:(13-)16-20
Luk 7:36-50
T Sal 42:2-6
Heb 2:10-13
Heb 11:23-29
Åp 12:7-12

3. søndag i faste

I Sak 12:10
Ef 5:1-2+8-11
Luk 11:14-23(-28)
II 2Sam 22:1-7
2Kor 12:7-10
Luk 4:31-37
T Heb 12:1-3
Mark 9:17-29

**Midtfastesøndag/4. søndag
i faste**

I 5Mos 8:1-3
1Joh 5:11-15
Joh 6:1-15
II 2Mos 16:11-18
1Kor 10:1-6
Joh 6:24-36
T Amos 8:11-12
Rom 5:1-9
Mark 10:35-45

5. søndag i faste

I 3Mos 4:13-20
Heb 9:11-15

Joh 11:45-53
T 1Mos 22:1-13
Mark 12:1-12

Maria budskapsdag

I Jes 7:10-14
Rom 8:1-4
Luk 1:26-38
II Jer 33:14-17
Ef 1:3-6
Luk 1:46-55
T Job 42:1-5
Sal 113
Luk 1:39-45

Palmesøndag

I Sak 9:9-10
Fil 2:5-11
Joh 12:1-13
II 2Mos 12:21-28
Heb 2:14-18
Joh 12:12-24
T Heb 5:7-9
Mark 11:1-10
Joh 18:33-40

Skjærtorsdag

I 2Mos 12:3-8+11
1Kor 10:16-17
Matt 26:17-29
II Jes 53:1-5
1Kor 11:23-26(-29)
Joh 13:1-15
T 1Mos 14:18-20
2Mos 24:4-8
Mark 14:17-25
Luk 22:14-20
Joh 6:52-65

Langfredag

I Jes 53:1-6
Kol 1:19-20
Matt 26:30-27:50
Luk 22:39-23:46
II Jes 53:6-12
Mark 14:26-15:37
Joh 18:1-19:30
T Sal 22:2-9

Jes 53:6-9
Jes 53:10-12

Langfredag aften

I Matt 27:57-66
II Joh 19:31-42

Ottesang/påskennatt

I 2Mos 14:1-22
Kol 3:1-4
Mark 16:1-8
II 2Mos 14:1-22
Rom 6:3-8
Luk 24:1-12

Påskedag

I Sal 118:14-24
1Kor 15:1-11+20-25
Matt 28:1-8
II Jes 25:8-9
Rom 6:9-11
Joh 20:1-10
T 1Kor 5:7-8
1Kor 15:20-25

2. påskedag

I Jon 2:1-11
Apg 10:34-43
Luk 24:13-35
II Sal 16:8-11
2Kor 5:14-21
Joh 20:11-18
T Kol 1:9-14
Matt 28:9-15

2. søndag i påsketiden

I Jes 43:10-13
1Kor 15:53-57
Joh 20:19-31
II Sal 116:1-9
1Kor 15:12-21
Joh 21:1-14
T Apg 3:13-15+17-21
2Kor 4:10-15
1Joh 5:4-11
Åp 2:1-7
Luk 24:36-43

3. søndag i påsketiden

I Esek 34:11-16a
1Pet 2:21b-25
Joh 10:11-16
II Sal 23
Heb 13:20-21
Joh 21:15-19
T 4Mos 27:15-20
1Pet 5:1-4
Åp 2:8-11
Joh 10:1-10

4. søndag i påsketiden

I Jes 43:16-19
Heb 13:12-16
Joh 16:16-22
II Sal 126
2Kor 4:14-18
Joh 14:1-11
T Fil 3:12-14
1Pet 1:3-9
Åp 2:12-17

5. søndag i påsketiden

I Esek 36:26-28
Jak 1:17-21
Joh 16:5-15
II Jes 1:18-20
1Joh 4:10-16
Joh 15:10-17
T 2Kor 13:4-5
Åp 2:18-29
Joh 7:37-39

6. søndag i påsketiden

I Jer 29:11-14a
Ef 3:14-21
Joh 16:23b-28
II Dan 6:4-12
Rom 8:24-28
Matt 6:6-13
T 1Tim 2:1-6a
Heb 7:25-27
Åp 3:1-6
Luk 11:1-13
Joh 14:12-17

Grunnlovsdag

- I Sal 127:1-2
Fil 4:8-9
Luk 1:50-53
- II 5Mos 30:19-20a
Fil 3:12-16
Joh 12:35-36
- T Sal 121
Mark 11:22-25
Joh 7:14-18

Kristi himmelfartsdag

- I Dan 7:13-14
Apg 2:32-36
Luk 24:46-53
- II Sal 110:1-4
Ef 1:17-23
Apg 1:1-11
- T Sal 47:2-10
Ef 4:7-16
1Tim 6:13-16
Heb 2:5-9
Åp 3:7-13

Søndag før pinse

- I Joel 3:1-2
1Pet 4:7-11
Joh 15:26-16:4a
- II Sak 14:7-9
Ef 4:1-6
Joh 17:9-17
- T Apg 1:12-14
Åp 3:14-22
Joh 17:18-26

Pinseaften

- I Jes 55:1-3
1Kor 12:7-13
Joh 7:37-39
- T 1Kong 19:11-13a

Pinsedag

- I 1Mos 11:1-9
Apg 2:1-11
Joh 14:23-29
- II Joel 3:1-2
Ef 2:17-22
Joh 14:15-21

- T Jes 59:19-21
Sak 4:6
Apg 2:36-41
Joh 15:1-11

2. pinsedag

- I Jes 44:2-6
Apg 10:34a+40-48a
Joh 3:16-21
- II Esek 11:19-20
Apg 2:42-47
Joh 6:44-47
- T Apg 15:6-11
1Kor 12:12-20

Treenighetssøndag

- I 5Mos 6:4-7,13a
Rom 11:33-36
Joh 3:1-15
- II Jes 6:1-8
Tit 3:4-7
Matt 28:16-20
- T Jes 45:5-8
Kol 2:12-15
1Pet 3:18-22

2. søndag i treenighetstiden

- I 5Mos 15:7-8+10-11
1Joh 3:13-18
Luk 16:19-31
- II Pred 12:1-7
1Tim 6:6-12
Luk 12:13-21
- T Ord 30:7-9
Jak 2:14-18

3. søndag i treenighetstiden

- I Jes 25:6-7
Åp 19:5-9
Åp 3:19-22
Luk 14:16-24
- II 5Mos 7:6-8
1Kor 1:26-31
Luk 19:1-10
- T Ord 9:1-6+10
Kol 3:9-11
Matt 22:1-14
Luk 14:28-33

Sankthansaften

- I Mal 4:5-6
Apg 19:1-6
Joh 10:40-42
- T Luk 1:57-66

4. søndag i treenighetstiden

- I Mika 7:18-19
Ef 2:1-10
Luk 15:1-10
- II Jes 65:1-2
1Pet 5:5b-11
Luk 15:11-32
- T Hos 14:2-5
Sal 139:1-12
Rom 8:12-17
Gal 1:13-24
Matt 9:9-13

5. søndag i treenighetstiden

- I 1Mos 4:8-15
Rom 14:7-13
Matt 7:1-5
- II Sak 7:8-12a
Rom 2:1-4
Joh 8:2-11
- T Pred 12:13-14
Jak 2:12-13
Jak 4:11-12
Luk 13:1-5

Aposteldagen/6. søndag i treenighetstiden

- I 1Mos 12:1-4a
1Tim 1:12-17
Luk 5:1-11
- II Jer 1:4-10
1Pet 2:4-10
Matt 16:13-20
- T 1Kong 19:1-9a
Apg 9:1-9(-18)
1Kor 12:27-31
Matt 9:36-10:7
Joh 1:35-51

7. søndag i treenighetstiden

- I 5Mos 30:11-16
Fil 3:3b-11

Matt 5:20-24(-26)
II Jos 24:19-24
1Pet 1:15-21
Matt 16:24-27
T Sal 119:9-12
Ord 4:18-23
Fil 2:1-4
1Tess 4:2-9
Matt 5:17-20

8. søndag i treenighetstiden

I Sal 147:1-11
2Kor 9:8-12
Mark 8:1-9
II Jes 49:13-16
2Tess 3:6-12
Matt 10:28-31
T 1Mos 1:1-18
Joel 2:21-27
Apg 27:27-37
Luk 14:12-14

Olsok

I Sal 33:12-22
Ef 2:11-14
Luk 22:24-27
II Esek 18:29-32
Ef 4:17-21
Matt 20:25-28
T Jer 2:10-13

9. søndag i treenighetstiden

I Mika 3:5-7
Gal 1:6-9
Matt 7:15-20
II Jer 23:16-24
1Joh 4:1-6
Matt 7:21-29
T Esek 3:17-19
Apg 20:24-32
2Kor 10:1-6
2Tim 3:14-4:5

10. søndag i treenighetstiden

I Ord 2:1-6
1Kor 3:10-17
Matt 25:14-30

II Jes 10:1-3
Apg 20:17-24
Luk 12:42-48
T Sal 8:4-10
Luk 16:1-9
Luk 16:10-15

11. søndag i treenighetstiden

I Jer 18:1-10
Rom 9:1-5+10:1-4
Luk 19:41-48
II Jes 5:1-7
Rom 11:25-32
Joh 6:66-71
T Sal 81:9-14
Rom 11:13-24
Matt 11:20-24
Luk 4:23-30
Joh 2:13-22

12. søndag i treenighetstiden

I Jes 2:12-17
Rom 3:21-26
Luk 18:9-14
II Sal 32:1-5,11
1Joh 1:8-2:2
Matt 21:28-31
T 2Sam 12:1-9+13a
Jes 57:15-16(-21)
Rom 7:14-25
Matt 23:1-12
Luk 9:57-62

13. søndag i treenighetstiden

I 1Sam 3:1-10
2Kor 3:4-6
Mark 7:31-37
II Sal 40:2-6
Jak 3:8-12
Matt 12:33-37
T Sal 115:1-9
Jes 29:17-19
1Kor 2:6-13
Jak 1:22-25
Mark 8:22-26

Vingårdssøndagen/14. søndag i treenighetstiden

I Jer 9:23-24
1Kor 9:24-27
Matt 20:1-16
II 5Mos 8:7+11-18
1Kor 3:4-11
Luk 17:7-10
T 1Sam 16:1+4-13
Mal 3:13-15
Rom 2:11-16
Gal 6:7-10
Matt 19:27-30

15. søndag i treenighetstiden

I Sal 146
1Tess 5:15-24
Luk 17:11-19
II Sal 103:1-6
Ef 5:15-20
Joh 5:1-15
T Sal 116:12-16
1Tess 1:2-10
Mark 1:40-45

16. søndag i treenighetstiden

I 1Kong 17:8-16
Gal 5:25-6:5
Matt 6:24-34
II 5Mos 4:29-31
Fil 4:10-13
Luk 10:38-42
T 2Mos 32:1-6+30-35
Apg 4:32-37
1Tess 4:13-18
Matt 6:19-24

17. søndag i treenighetstiden

I Hos 6:1-3
2Tim 1:9-12a
Joh 11:17-27+37-44
II Job 19:25-27
Rom 8:18-23
Luk 7:11-17
T 1Sam 2:1-6

Jes 38:17-20
Rom 8:5-11
Matt 9:18-26

**18. søndag i
treenighetstiden**

I Jes 1:12-17
Rom 14:1-8
Mark 2:18-28
II Jer 6:16-20
Gal 5:1-6
Joh 8:31-36
T 1Mos 2:1-4a
Apg 20:7-12
Gal 2:11-21
Luk 13:10-17

**19. søndag i
treenighetstiden**

I Mika 6:6-8
1Kor 1:4-9
Mark 12:28-34
II 2Mos 20:1-17
Fil 1:20-26
Mark 10:17-27
T 5Mos 6:20-25
5Mos 10:12-14
Gal 3:17-22
1Joh 2:15-17
Matt 13:44-46

**20. søndag i
treenighetstiden**

I 1Mos 15:1-6
Rom 4:1-8
Mark 2:1-12
II 1Mos 9:8-17
Heb 11:1-10
Joh 9:1-7+35b-38
T 2Mos 19:3-6
2Mos 34:1+4-9
Ef 4:22-28

**21. søndag i
treenighetstiden**

I 1Mos 1:27-31
1Kor 7:29-35
Mark 10:2-9

II 1 Mos 2:18-24
Ef 5:25-32
Mark 10:13-16
T 1Mos 8:15-22
Ef 5:21-25
Ef 6:1-9
Matt 5:27-32
Matt 18:1-7

**22. søndag i
treenighetstiden**

I 2Mos 3:11-15
Apg 17:22-32
Joh 12:44-50
II Sal 100
Rom 8:31-39
Matt 11:25-30
T 1Kong 8:12-13+27-29
Sal 19:2-7
1Kor 8:5-6
Luk 10:21-24
Joh 10:23-30

**23. søndag i
treenighetstiden**

I 1Mos 50:15-21
Fil 1:6-11
Matt 18:21-35
II Esek 33:7-11
Ef 4:30-32
Matt 18:15-20
T Hos 11:8-9
Amos 5:12-14a
2Kor 13:11
Mark 11:24-25

Bots- og bønnedag

I Jes 59:1-4+8-9
Gal 5:16-24
Matt 3:7-12
II Jes 55:6-7
Gal 6:7-10
Luk 13:23-30
T Klag 3:39-41
Dan 9:15-19
Heb 3:7-14
Matt 7:7 - 14
Luk 18:1-8

Allehelgensdag

I Jes 49:8-10
Åp 7:9-17
Matt 5:1-12
II Jes 60:18-22
Heb 12:1-3
Matt 5:13-16
T Sal 84:5-8
Heb 12:22-24
Åp 21:1-7
Åp 22:1-7
Luk 6:20-26

**24. søndag i
treenighetstiden**

I Amos 8:4-7
1Tim 2:1-6a
Matt 22:15-22
II Jer 29:4-7
Rom 13:7-8
Mark 12:41-44
T Mika 4:1-4
Rom 13:1-5
2Kor 8:1-9
Jak 2:1-9

**25. søndag i
treenighetstiden**

I Esek 37:1-5+10-14
2Kor 5:1-10
Joh 5:24-29
II Dan 12:1-3
1Kor 15:42-49
Joh 6:37-40
T Hos 13:14
2Tim 4:6-8
Luk 20:27-40

**26. søndag i
treenighetstiden**

I Amos 4:6-13
1Tess 5:1-5
Luk 17:20-30
T Matt 16:1-4

**27. søndag i
treenighetstiden**

I Sal 98

1Kor 15:24-28

Matt 13:31-33

T Sal 62:6-8

**Domssøndagen/Kristi
kongedag**

I Jes 65:17-19

Åp 20:11-13

Matt 25:31-46

II Jes 51:11-15

Åp 22:12-17

Matt 25:1-13

T 1Mos 19:1-3+15-29

Heb 3:12-14

Matt 13:47-50

7 Tjenestestruktur innenfor NLLs lokale virksomhet

7.1 Eldstekallet

Ordningen med eldste er gammel. Vi møter den allerede i 2 Mos 3:16. Betegnelsen eldste betegnet trolig familieoverhodene, men brukes i NT i første rekke om det åndelige lederskapet i Guds forsamling, jf Apg 14:23: «Og de valgte eldste for dem i hver menighet». Paulus pålegger Titus «å innsette eldste i hver by» (Tit 1:5).

Skriften forutsetter at det er et åndelig lederskap med eldste eller eldsteråd, selv om vi ikke finner noen klar beskrivelse av hvordan det skal organiseres eller utformes i detalj. Skriften legger ikke så mye vekt på det organisatoriske som hensikten og oppgavene som skal utøves. Og hensikten med det åndelige lederskapet er å ha tilsyn med det åndelige livet i forsamlingen: forkynnelse, opplæring, tukt, tjenesteoppgaver osv.

Ikke minst legger Skriften vekt på opplæring av barna og de unge: «Lær den unge den vei han skal gå! Så viker han ikke fra den når han blir gammel» (Ords 22:6). Forsømmer vi dette ansvaret, vil det få alvorlig konsekvenser: «Så ble hele dette slektsledd samlet til sine fedre, og etter dem vokste det opp en annen slekt, som ikke kjente Herren, og heller ikke de gjerninger Han hadde gjort for Israel» (Dom 2:10).

Alle kristne har et kall og en oppgave som åndelige prester (jf 1 Pet 2:4-10). Dette kaller vi det alminnelige prestedømme, og det innebærer at ansvaret for det åndelige livet, for opplæringen, for å prøve åndene osv, ikke er noe som en egen åndelig stand har enerett på. Det er og blir hele menighetens ansvar, og den enkelte kristnes ansvar. Den sannheten er sentral i lekmannslinjen.

Men det hindrer ikke at de troende nettopp fordi de har dette ansvar, utpeker eller velger noen i sin midte, som på særlig måte er skikket til dette og som Gud har gitt en særlig nådegave til å prøve åndene, til å lede og lære andre osv. Disse som Skriften kaller eldste eller tilsynsmenn, skal ha et særlig ansvar.

En eldste eller tilsynsmann skal ha særlig ansvar for:

- 1) Forkynnelse, lære og undervisning, samt veiledning av de troende i åndelige og teologiske spørsmål (jf Ef 4:11-12).
- 2) Kalle forkynnere og våke over forkynnelsen på møtene. Det er svært viktig at en forsamling blir undervist i hele Guds råd til frelse. Derfor er valg av forkynnere med ulike nådegaver og valg av ulike bibeltekster viktig (jf Apg 20:27).
- 3) Formane og rettlede de troende, og ta oppgjør med det som er vrangt, både i lære og liv (jf Tit 1:9).
- 4) Prøve åndene – forkynnelsen (jf 1Joh 4:1-3).
- 5) Ansvar for at troende personer med nådegave blir satt til ulike tjenester i forsamlingen, slik at ingen sider ved det åndelige livet forsømmes eller lider skade.

Den troende forsamling er ett legeme, men det er mange ulike lemmene. Det er en rekke åndelige og praktiske oppgaver som skal utføres i en forsamling. Dette bør ikke samles på én person, men fordeles på ulike egnede personer. Det er et ansvar for de eldste å se til at det skjer (se for øvrig beskrivelsen av Praktisk ledelse, kap. 3,3).

Vi kan nevne noen av de oppgaver som en eldste bør se til at blir ivaretatt i og av den troende forsamling:

- a) Barn og unge skal undervises. Søndagsskole, barnelag, ungdomsforening, bibelgruppe e.l.
- b) Syke, eldre og ensomme skal besøkes. Sykehjem er stort sett vidåpne for besøk. Her er nok av muligheter: besøk, samtale, sang og vitnesbyrd.
- c) Skriften taler ofte om enker og faderløse. Gud har en særlig omsorg for disse. Vi kan hjelpe og støtte dem praktisk, økonomisk og åndelig.
- d) Innby og hente til møter. Det er ikke alle som har så lett for å komme seg til møter, men de må innbys, kanskje nødes og kjøres.
- e) Noen sliter på ulike måter, åndelig, psykisk, sosialt, fysisk, økonomisk, praktisk osv. Hvem tar ansvar for å komme disse til hjelp?
- f) Hva med dem som er utenfor? Hva med de uomvendte? Vi bor blant mennesker som går mot den evige fortapelse. I dag har vi en misjonsmark utenfor vår egen dør. Vi har også en rekke innvandrere i blant oss. Hvilken anledning er ikke det for en kristen forsamling?

Valg av eldste

De kristne organisasjoner i Norge har ikke hatt tradisjon for valg av eldste. Lokale formenn og omreisende predikanter, samt sekretærer og andre åndelige ledere, har likevel fungert som lekfolkets eldste. Men det har ikke vært formalisert.

Et lokalt foreningsstyre er gjerne sammensatt ut fra mange ulike hensyn og har ofte en rekke praktiske og administrative oppgaver. Valg av eldste bør derfor være noe annet enn et ordinært styrevalg, men det forutsettes at den/de som er valgt til eldste, er medlemmer i styret og også har det åndelige lederskapet der.

Skriften forutsetter imidlertid at det er en viss formalisering av eldstetjenesten. Noen bør kalles til en slik tjeneste og være seg bevisst at de har fått en slik tjeneste og et slikt ansvar. Og de troende bør også vite hvem som har fått ansvar som eldste iblant dem, så de kan gå til disse når det er noe de ønsker å ta opp eller ha hjelp til (jf. Jak 5:14). Valg av eldste er derfor en viktig sak i det kristne fellesskapet.

Eldste bør nok med fordel velges for lengre tidsrom, f.eks. 4- eller 5-års perioder. I små forsamlinger vil det kanskje være naturlig med en eldste, i større forsamlinger vil det være naturlig at flere deler eldsteansvaret. Kandidater til et slikt valg er troende menn i forsamlingen som oppfyller de krav Bibelen gir for eldstekallet (jf Tit 1:6-10; 1 Tim 3:1-7).

Det er ikke selvsagt at valg og innsettelse av eldste skal foregå på samme måte over alt. Vi møter en dobbel praksis i NT.

a) I «umodne» menigheter innsetter apostlene selv eller deres nære medarbeidere eldste, som Titus på Kreta (Tit 1:5).

b) I mer modne menigheter velger menigheten selv sine eldste, som i Antiokia (jf Apg 13:1ff). Der det er en etablert forsamling med «modne» menighetslemmer, bør valget forberedes i god tid. Kandidater til eldstetjenesten bør foreslås og kunngjøres i god tid. Valget bør være skriftlig. Opptelling av stemmer og kunngjøring av resultat bør skje i forbindelse med et ordinært møte i forsamlingen.

Ved etablering av forsamlinger på nye steder eller der det er «ildsjeler» som holder møtevirksomheten i gang, er det naturlig at det utnevnes eldste på annen måte.

7.2 Praktisk ledelse

Ved siden av det åndelige ansvaret i forsamlingen, som de eldste har særlig ansvar for, er det flere praktiske oppgaver som også må bli ivaretatt for at en forsamling skal fungere godt.

Og det er viktig at dette ivaretas av andre enn de som har «Ordets og bønnens tjeneste» (jf Apg 6:2-5). Her gir heller ikke Skriften noen bestemt anvisning, men det er viktig at oppgavene fordeles.

Ett lem skal ikke gjøre alt, og alle lemmer skal heller ikke gjøre alt, men det skal være en fordeling av ansvar og oppgaver (jf Rom 12:4ff).

Som et forslag kan vi derfor tenke oss følgende oppgaver:

1. Leder – hovedansvar for at alle oppgaver blir gjort, delegere, kalle, støtte og rettlede. Hvis det er valgt eldste bør han ha dette ansvaret.
2. Sekretær - annonsering, referater, eventuelle lydopptak etc.
3. Kasserer - ansvar for forsvarlig håndtering av kollekt, regnskapsførsel.
4. Arrangementsansvarlig – ansvar for bevertning, renhold mv
5. Ansvarlige for ulike arbeidsgrener i forsamlingen:
 - a. Søndagsskole og barnelag
 - b. Ungdomsforening
 - c. Besøktjeneste/omsorgstjeneste
 - d. Utadrettet virksomhet
 - e. Møtetransport
 - f. Osv.

8 Notater

NORSK LUTHERSK LEKMANNISMISJON

Valberggrenda 13 B
3160 Stokke

www.nll.no